

**АНАЛИЗА И ПРОЦЕНА
ЕКОНОМСКИХ И ДРУГИХ
ЕФЕКТА РЕАЛИЗАЦИЈЕ
ПРОГРАМА ЗА ДОДЕЛУ
СРЕДСТАВА ЗА СУБВЕНЦИЈЕ
ПРИВРЕДНИМ СУБЈЕКТИМА
У ПРЕШЕВУ, БУЈАНОВЦУ И
МЕДВЕЂИ ЗА ПЕРИОД
2019-2021 ГОДИНЕ**

Table of Contents

---

1. УВОД	3
2. АНАЛИЗА РАЗВОЈА ОПШТИНА ПРЕШЕВО, БУЈАНОВАЦ И МЕДВЕЂА	5
2.1 ПРЕШЕВО	5
2.2. БУЈАНОВАЦ	12
SWOT АНАЛИЗА ОПШТИНЕ БУЈАНОВАЦ	12
2.3 МЕДВЕЂА	18
3. АНАЛИЗА СУБВЕНЦИЈА КООРДИНАЦИОНОГ ТЕЛА ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА ОПШТИНЕ ПРЕШЕВО, БУЈАНОВАЦ И МЕДВЕЂА	26
4. АНАЛИЗА ЗАПОСЛЕНОСТИ У ОПШТИНАМА ПРЕШЕВО, БУЈАНОВАЦ И МЕДВЕЂА	31
5. ФИНАНСИЈСКА АНАЛИЗА	35
5.1 АНАЛИЗА ЕКОНОМСКИХ ПОКАЗАТЕЉА ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА КОЈИ СУ ДОБИЛИ СУБВЕНЦИЈЕ У 2019.ГОДИНИ	36
5.2 АНАЛИЗА ЕКОНОМСКИХ ПОКАЗАТЕЉА ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА КОЈИ СУ ДОБИЛИ СУБВЕНЦИЈЕ У 2020.ГОДИНИ	37
5.3 АНАЛИЗА ЕКОНОМСКИХ ПОКАЗАТЕЉА ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА КОЈИ СУ ДОБИЛИ СУБВЕНЦИЈЕ У 2021.ГОДИНИ	38
6. АНАЛИЗА ПОСЛОВАЊА ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА КОЈИМА СУ ДОДЕЉЕНА СРЕДСТВА У ПЕРИОДУ 2019-2021	39
7. ПРЕДЛОГ МЕРА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ОСТВАРЕНИХ РЕЗУЛТАТА	41

---

1. УВОД

Служба Координационог тела, у сарадњи са општинама Прешево, Бујановац и Мевеђа и Привредном комором Србије, сваке године сачињава програм за доделу бесповратних средстава привредницима у ове општинама Прешево, Бујановац и Медвеђу.

У свакој од посматраних година, програм за доделу бесповратних средстава се реализује кроз две мере.

У 2019. години програм доделе бесповратних средстава се реализовао у две мере и то:

1. Мера 1 - за суфинансирање пројеката за развој пољопривреде за задруге, мала и средња привредна друштва и предузетнике који су регистровани за обављање примарне пољопривредне производње и то:
  - [a] набавку живих животиња за потребе повећања основног стада;
  - [b] набавку опреме за потребе унапређења квалитета и капацитета фарми за производњу млека и фарми за производњу меса и која доприноси смањењу потрошње енергије по јединици производа;
  - [c] набавку вишегодишњих засада за проширење површина под биљном производњом и
  - [d] набавку опреме и пољомеханизације за повећање производње и унапређење квалитета воћа, поврћа и друге биљне производње, са високим степеном енергетске ефикасности, када је то економски оправдано
2. Мера 2 –за суфинансирање пројеката малих и средњих привредних друштава и предузетника који имају тенденцију раста и новог запошљавања и то:
  - [a] набавку опреме за потребе повећања капацитета постојеће производње, повећања продуктивности и квалитета или обезбеђење више фазе прераде производа која доприноси смањењу потрошње енергије по јединици производа;
  - [b] набавку опреме за потребе производње новог производа, повећања могућности извоза, односно супституције увоза или проширења тржишта продаје или побољшања тржишне позиционираниости која доприноси смањењу потрошње енергије по јединици производа;
  - [c] набавку опреме за израду нове амбалаже производа или новог паковања производа која доприноси смањењу потрошње енергије по јединици производа;
  - [d] набавку опреме за реализацију услуга регистрованих у секторима од А до Ф која доприноси смањењу потрошње енергије по јединици производа;

Од 2020.године, више се не суфинансирају пројекти из области развоја пољопривреде односно привредних субјеката регистрованих за обављање примарне пољопривредне производње.

Са друге стране постојећа мера 2 која је била намењена привредним субјектима који имају тенденцију раста и новог запошљавања је раздвојена на две мере, тако да је се сада мера 1 намењена предузетницима а мера 2 микро и малим привредним друштвима.

Средства обе мере се опредељују:

- [a] за набавку опреме за потребе повећања капацитета постојеће производње, повећања продуктивности и квалитета или обезбеђење више фазе прераде производа која доприноси смањењу потрошње енергије по јединици производа;
- [b] за набавку опреме за потребе производње новог производа, повећања могућности извоза, односно супституције увоза или проширења тржишта продаје или побољшања тржишне позиционираниости која доприноси смањењу потрошње енергије по јединици производа;
- [c] за набавку опреме за реализацију услуга регистрованих у секторима од А до F и G Класификације делатности (интернет презентација Републичког завода за статистику, www.stat.gov.rs) која доприноси смањењу потрошње енергије по јединици производа.
- [d] за набавку опреме за потребе унапређења квалитета и капацитета фарми за производњу млека и фарми за производњу меса и која доприноси смањењу потрошње енергије по јединици производа;
- [e] за набавку вишегодишњих засада за проширење површина под биљном производњом;

[f] за набавку опреме и пољомеханизације за повећање производње и унапређење квалитета воћа, поврћа и друге биљне производње, са високим степеном енергетске ефикасности, када је то економски оправдано

Циљеви обе мере су:

1. подршка инвестицијама за отварање нових производних капацитета, проширења постојећих, унапређењу производње, производних услуга и конкурентности микро и малих привредних друштава, предузетника у циљу економског раста и повећања запошљавања;
2. повећање капацитета за производњу, развој нових производа и повећање производње производа више нето додате вредности;
3. оснаживање микро и малих привредних друштава, предузетника за ефикасније повезивање на локалном, регионалном, националном и међународном тржишту;
4. повећање капацитета за производњу, за извоз односно супституцију увоза, унапређење енергетске ефикасности у производњи, односно смањење потрошње енергије по јединици производа..

Средства се додељују правним лицима категорисаним као микро и мала привредна друштва и предузетницима послују у следећим секторима:

- Пољопривреда
- Рударство
- Прерађивачка индустрија
- Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром и климатизација
- Снабдевање водом, управљање отпадним водама, контролисање процеса уклањања отпада и сличне активности
- Грађевинарство
- И изузетно у условима трговине на велико и мало када привредни субјект има и производњу

Реализација успешности програма се прати преко следећих индикатора:

1. **Смањење укупне незапослености у општинама** (извор верификације: Републички завод за статистику – Анкета о радној снази) – биће вреднован у односу на постојеће стање;
2. **Раст укупне запослености по општинама** (извор верификације: Републички завод за статистику – Анкета о радној снази и стање запослености по секторима) - биће вреднован у односу на постојеће стање;
3. **Отварање најмање 30 (2019), 30 (2020), 30 (2021), нових радних места** код свих корисника субвенционисаних средстава (извор верификације: Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање)
4. **Раст остварених инвестиција у основна средства по општинама** (извор верификације: Републички завод за статистику) - биће вреднован у односу на постојеће стање;

Анализа има за циљ да укаже на ефекте који су постигнути доделом субвенција, а све то на основу уложеног и учињеног, односно добијеног, кроз практично сагледавање привредних субјеката који су добили средства и колико су унапредили своје пословање.

Успешност пословања ће се сагледавати кроз пораст прихода али и друге економске показатеље као што су економичност, рентабилност и ликвидност привредних субјеката. Ефекти ће се сагледавати поређењем у односу на годину када су додељена средства од стране Координационог тела Владе Републике Србије.

Такође урадиће се анализа снага и слабости, шанси и претњи привредних субјеката као и анализа ризика и прилика по пословање у наведеним општинама.

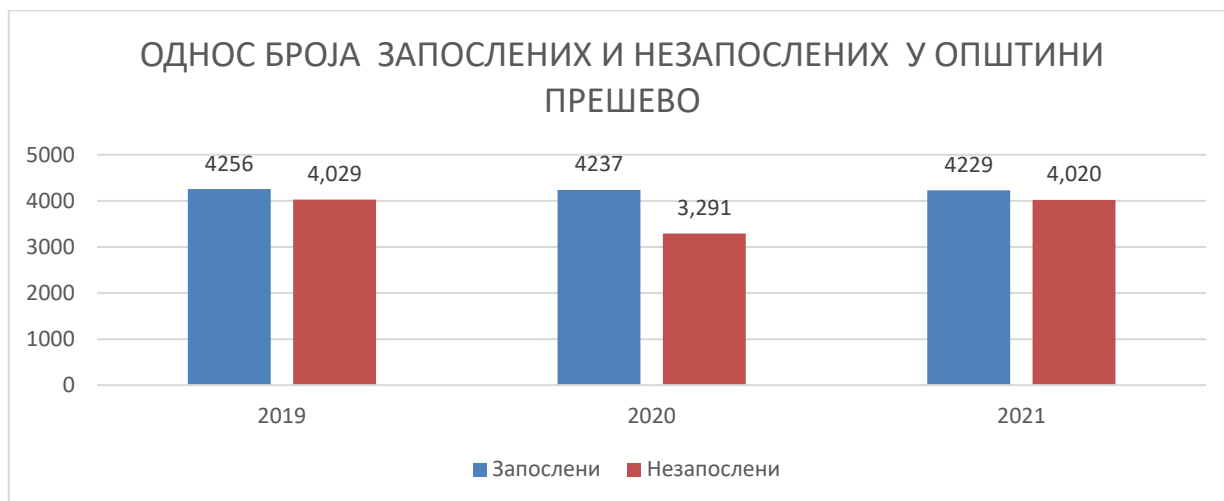
2. АНАЛИЗА РАЗВОЈА ОПШТИНА ПРЕШЕВО, БУЈАНОВАЦ И МЕДВЕЂА

2.1 ПРЕШЕВО

На крајњем југу Србије, на развоју црноморског и егејског слива, у долини реке Моравице простире се неразвијена, густо насељена општина Прешево, захватајући простор Прешевске котлине и њеног планинског обода. На простору од 264 км² у 35 насеља живи 35.057 становника, према попису из 2022.године. То је једина општина која је суочена са високом стопом природног прираштаја, јер се од 1961 године број становника повећао за 30,5%. Налази се између западних падина Скопске Црне Горе и источних обронака планине Рујан и општина Бујановац и Гњилане, док се на југу граничи са Републиком Македонијом, односно отворена је према Кумановској котлини. Преко њене територије пролазе најважнији инфраструктурни коридори: железничка пруга и путни правац Београд-Ниш-Скопље.

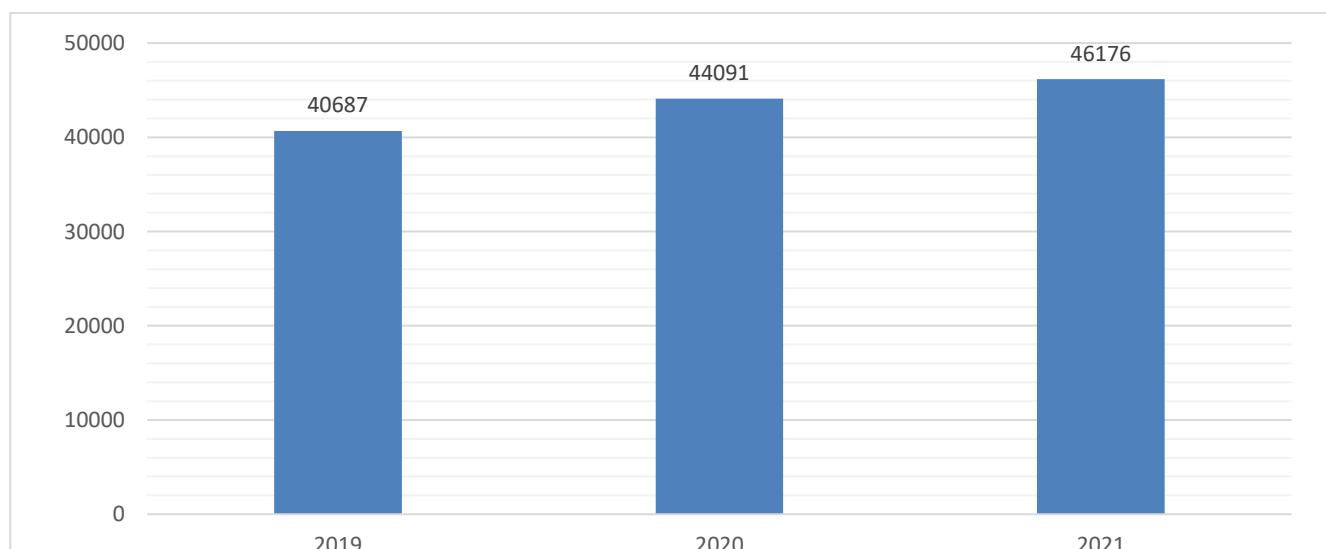
Општина Прешево припада кругу 24 најнеразвијенијих општина у Републици и има статус првог ранга приоритета у развојној политици Републике.

ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Геостратешки и положај - Постојање хидро електрана и енергетских акумулација (језера) - Привредни капацитети - Низак индекс старења - Плодно земљиште - Транзитни туризам - Амбијенталне карактеристике за развој туризма - Мултикултуралност - Развијена путна инфраструктура	<ul style="list-style-type: none"> - Низак степен запослености укупног и радно-способног становништва - Висока стопа незапослености посебно женског дела популације - Недовољно изграђена привредна и социјална инфраструктура - Слаба економска снага становника - Неадекватно корпоративно управљање - Низак предузетнички капацитет
ШАНСЕ	ОПАСНОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Развој пољопривреде на адекватним земљиштима - Велики број пројеката у области развоја локалних институција и инфраструктуре - Реконструкција и модернизација путне мреже - Пословни инкубатори - Стварање инфраструктуре за обуку предузетника и пољопривредника - Повећање ефикасности рада локалне самоуправе - Богатство природних ресурса	<ul style="list-style-type: none"> - Политичка нестабилност - Занемаривање концепта одрживог развоја - Еколошка угроженост – наставак деградације земље, воде, ваздуха - Недовољна инвестициона активност - Наставак загађивања вода, ваздуха и земљишта - Угрожавање здравља становника - Недостатак стручних кадрова за потребне пројекте - Економска неједнакост

Слика 1 Регистровани запослени¹ и регистровани незапослени² у периоду 2019-2021 у општини Прешево

Према подацима Републичког завода за статистику – Статистике запослености и зарада у 2021. години на територији општине Прешево било је укупно 4229 запослених лица, а 4020 незапослених. У последње три године примећује се благи пад броја запослених лица, док се код незапослених овај број више варира. Број незапослених је незнатно мањи од броја запослених лица, осим у 2020.години где се уочава знатно смањен број незапослених за нешто више од 25%.

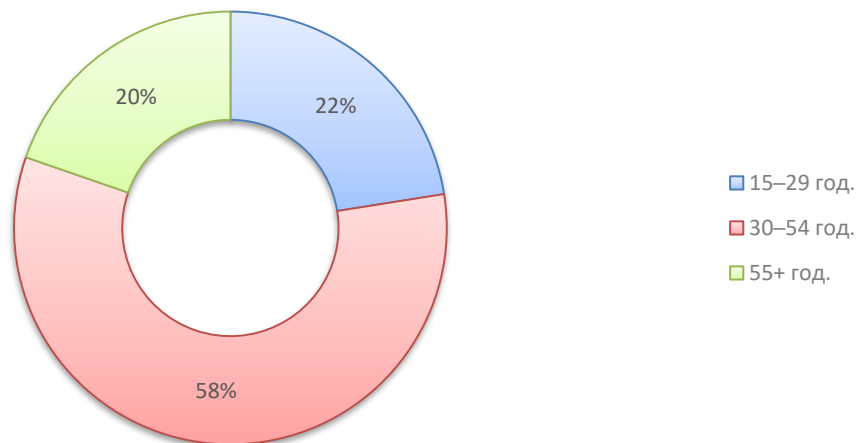
Слика 2 Кретање просечних зарада у општини Прешево у периоду 2019-2021.година
(Извор: Републички завод за статистику – Статистика запослености и зарада)

Према подацима републичког завода за статистику – Статистике запослености и зарада просечна зарада у 2021ој години износила је 46176 РСД што представља повећање од 13,49% у односу на 2019.годину, међутим уколико се узме у обзир нагли скок свих цена на тржишту, може се закључити да висина просечне зараде у Прешеву не прати пропорционално раст цена.

¹ Републички завод за статистику – Статистике запослености и зарада на територији општине Прешево

² Национална служба за запошљавање

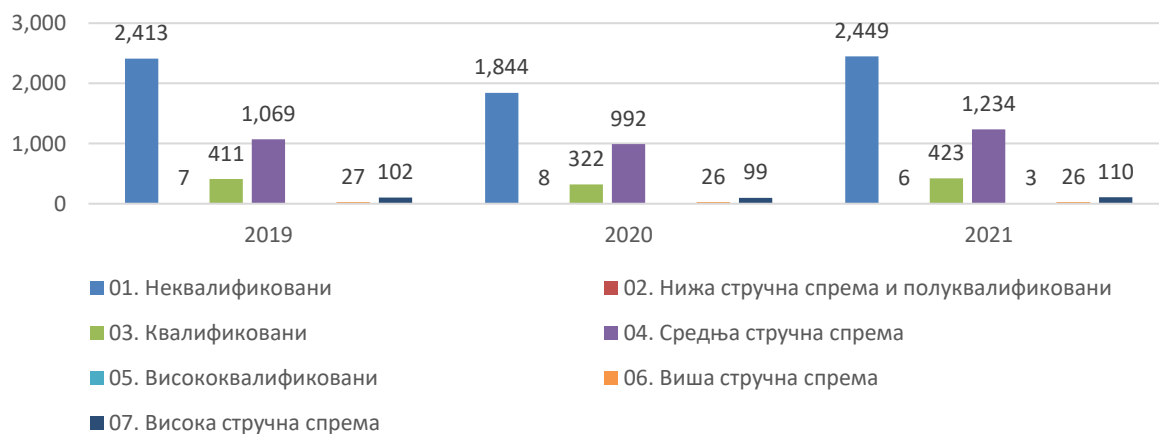
Учешће незапослених према старосним групама у укупном броју незапослених, 2022.

Слика 3 Учешће незапослених према старосним групама у укупном броју незапослених (Извор: Национална служба за запошљавање)

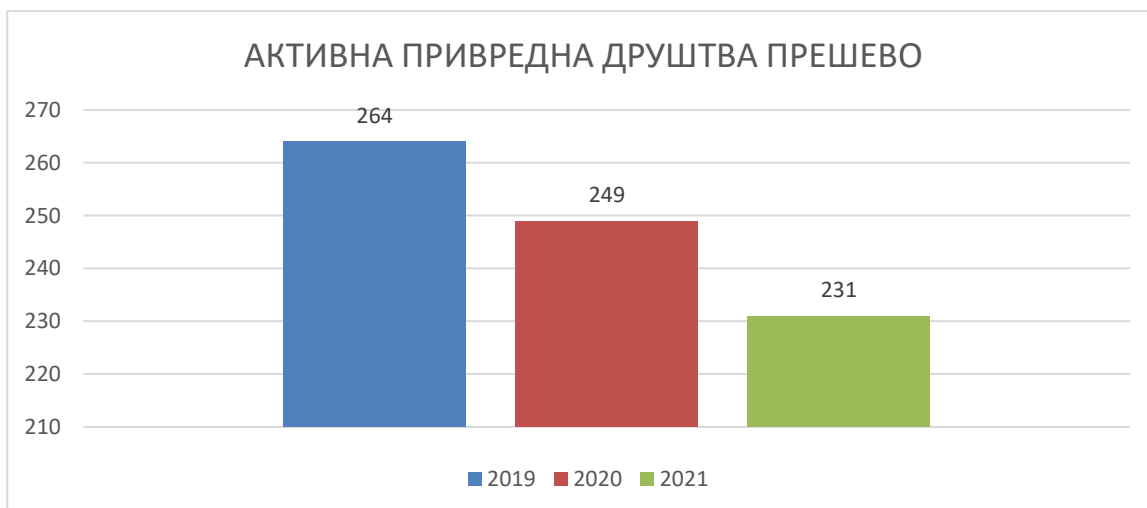
Ако се сагледа учешће незапослених према старосним групама у укупном броју незапослених, може се видети да је највећи проценат незапослених (58%) старосне доби од 30-54 године, а најмање незапослених у старосној доби 55+ година (20%)

КВАЛИФИКАЦИОНА СТРУКТУРА НЕЗАПОСЛЕНОГ СТАНОВНИШТВА ПРЕШЕВО

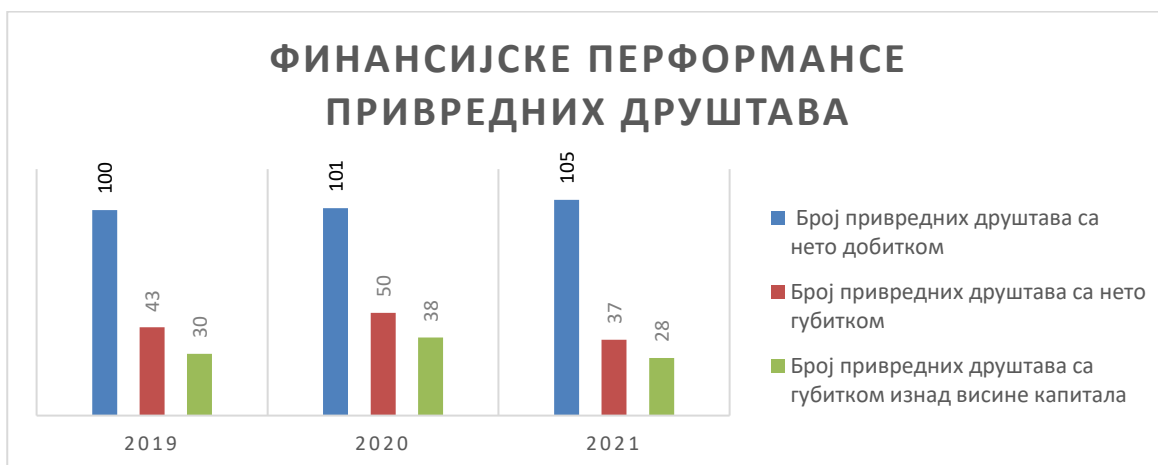
Слика 4 Квалификациона структура незапосленог становништва (Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – Основни подаци)

Према подацима Агенција за привредне регистре, највећи број у структури незапосленог становништва чине неквалификовани радници а затим особе са средњом стручном спремом.

Слика 5 Активна привредна друштва у општини Прешево
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – структура привреде)

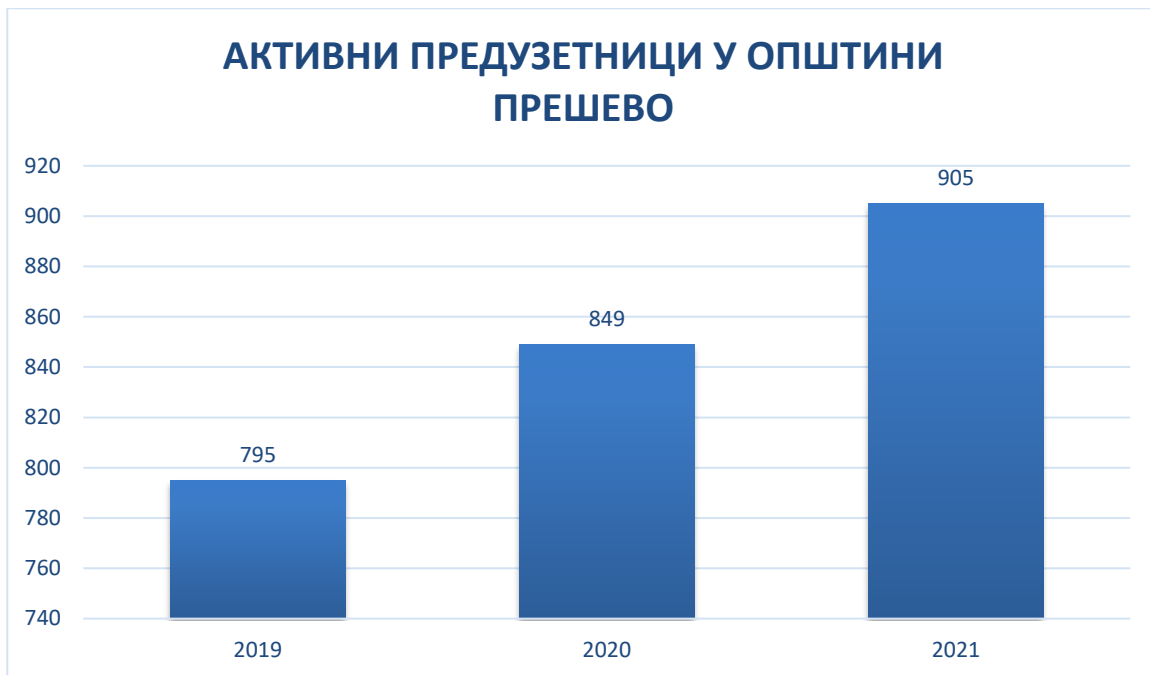
Сагледавајући кретање уочава се смањење броја привредних друштава у односу на 2019 годину

Слика 6 Финансијске преформансе привредних друштава у општини Прешево
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – Прешево – Финансијске перформансе привредних друштава)

Према финансијским перформансама, у периоду 2019-2021 година, већи је број привредних друштава која су пословала са нето добитком у односу на она која су пословала са нето губитком што се може видети из слике 6. Међутим, од укупног броја привредних друштава која су пословала са губитком, и, изузетно је велики проценат оних привредних друштава која су имала губитак изнад висине свог капитала.

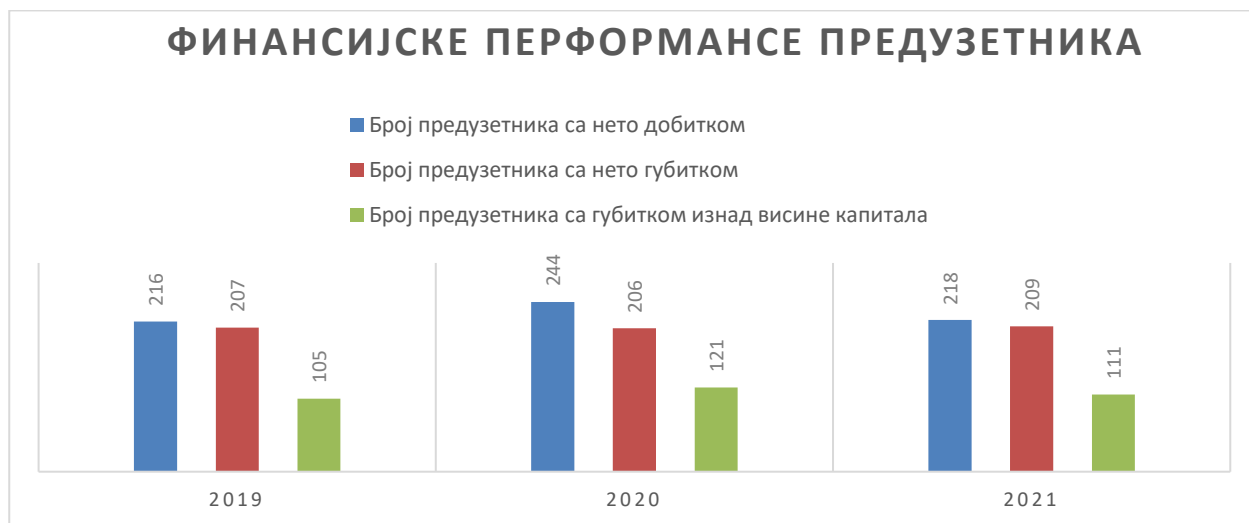

Слика 7 Активни предузетници у општини Прешево
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – структура привреде)

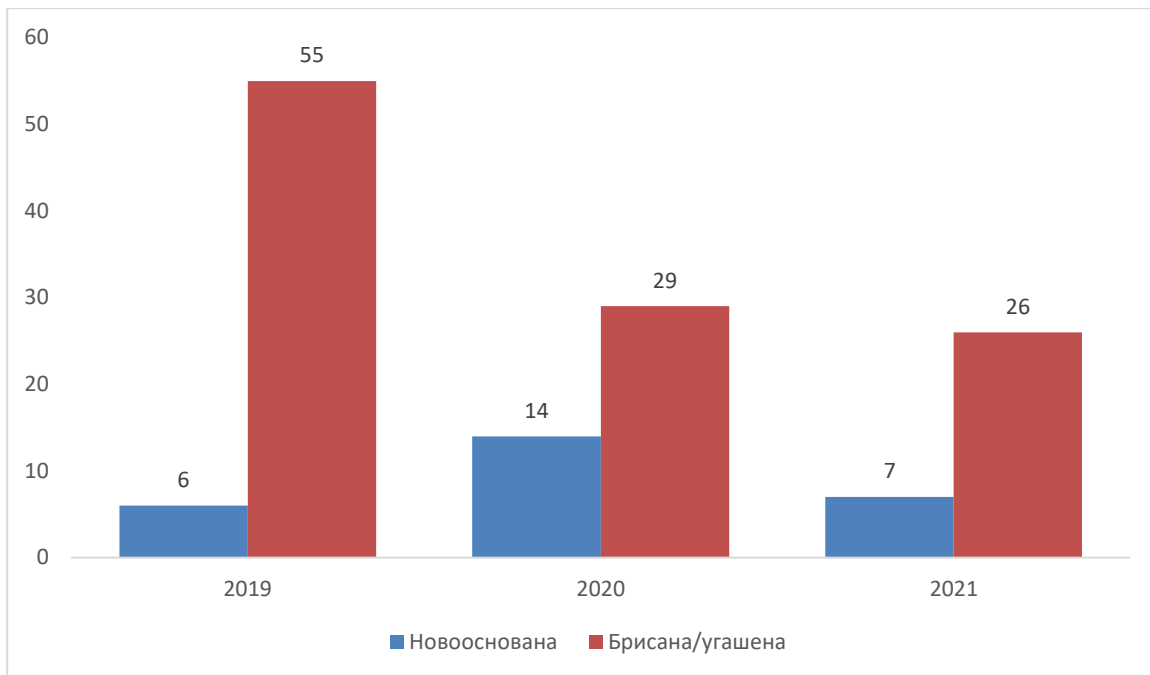
У односу на 2019.годину повећан је број предузетничких радњи за нешто више од 13% односно за 110 нових предузетничких радњи.

Закључно са 2021. годином у општини Прешево је пословало 231 привредно друштво и 905 предузетника.

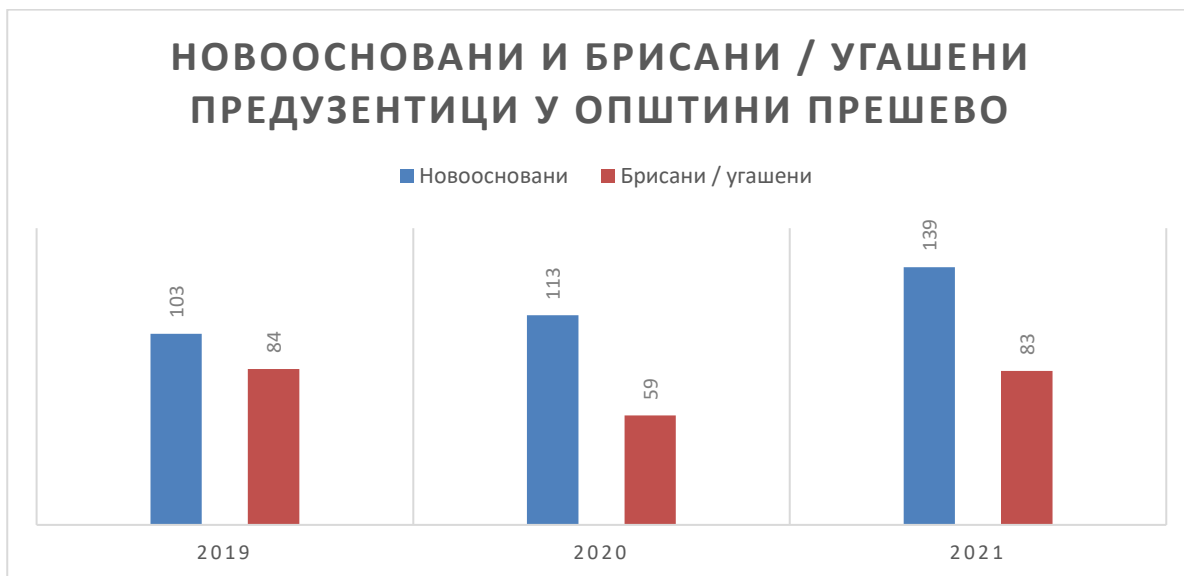
Слика 8 Финансијске преформансе предузетника у општини Прешево
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – прешево – Финансијске перформансе предузетника)

На слици 8 се може видети однос предузетника који су на крају пословне године пословали са нето добитком, односно нето губитком, односно губитком изнад висине капитала. Оно што је забрињавајуће је да током целог посматраног периода однос између оних који су пословали са добитком и оних који су пословали са губитком приближно исти. Чињеница је да се мора преиспитати узрок оваквог стања.

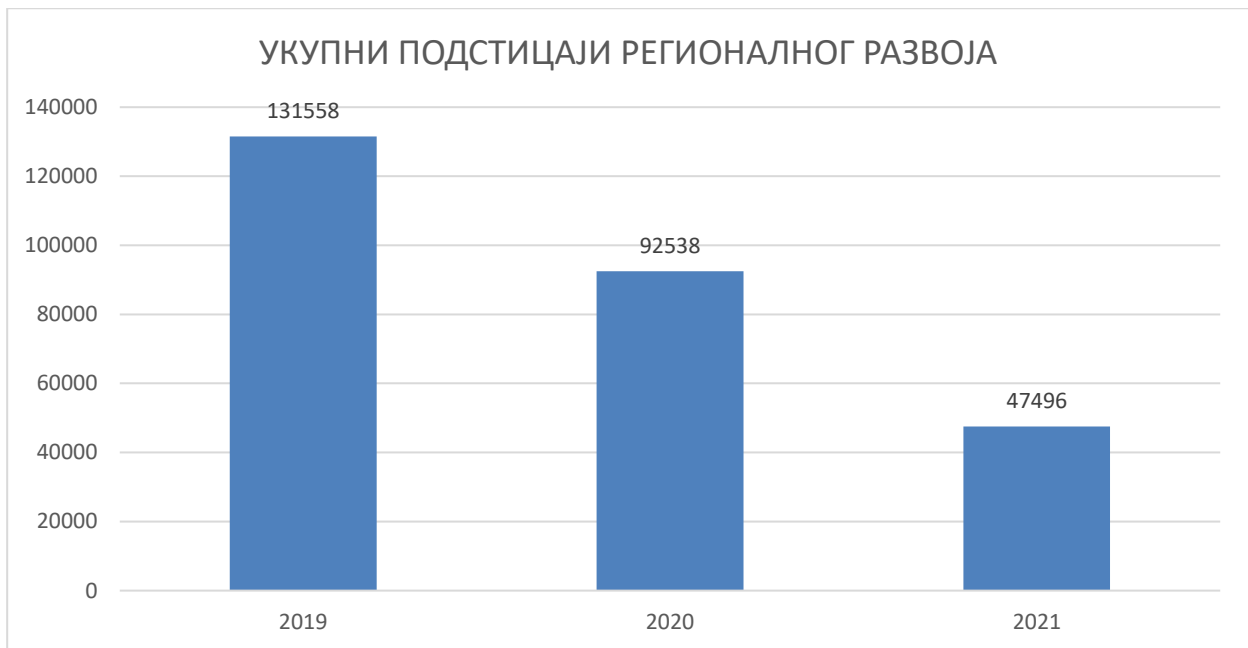
Слика 9 Новооснована и брисана / угашена привредна друштва у општини Прешево
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – Прешево- Структура привреде)

У периоду 2019-2021.године приметан је пораст брисаних / угашених привредних друштава, с тим да су највише угашена у 2019.години, што је и логично имајући у виду неизвесност коју је проузроковала пандемија корона вируса.

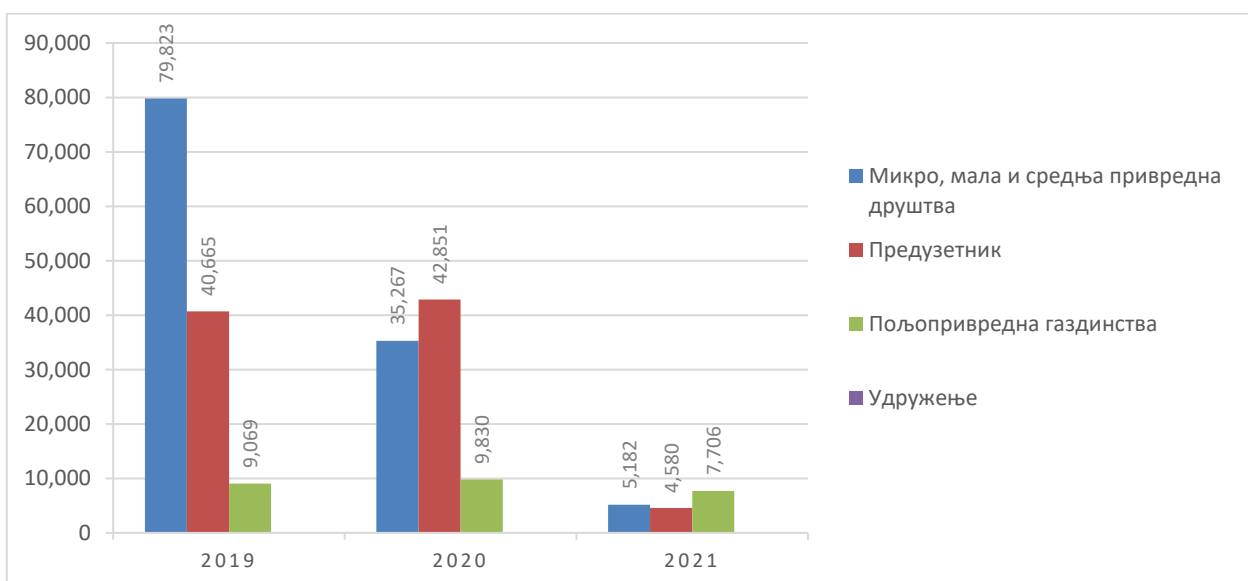
Слика 10 Новоосновани и брисани / угашени предузетници у општини Прешево
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – Прешево- Структура привреде)

Када је у питању однос новооснованих и брисаних односно угашених предузетника у општини Прешево у периоду 2019-2021.године, овде је ситуација знатно другачија него када су у питању привредна друштва, односно види се да је већи број новооснованих него брисаних из регистра привредних субјеката.

Слика 11 Подстицаји регионалног развоја у општини Прешево у периоду 2019-2021.година
(Извор: Агенција за регионални развој, Прешево – мапе подстицаја – Укупни подстицаји регионалног развоја)

Може се приметити да је укупни износ подстицаја био највиши у 2019.године (131.558.000,00 рсд), након чега је дошло до постепеног смањења у наредне две године.

Слика 12 Подстицаји регионалног развоја у општини Прешево према врсти корисника у периоду 2019-2021.година
(Извор: Агенција за регионални развој, Прешево – мапе подстицаја – Подстицаји регионалног развоја према врсти корисника)

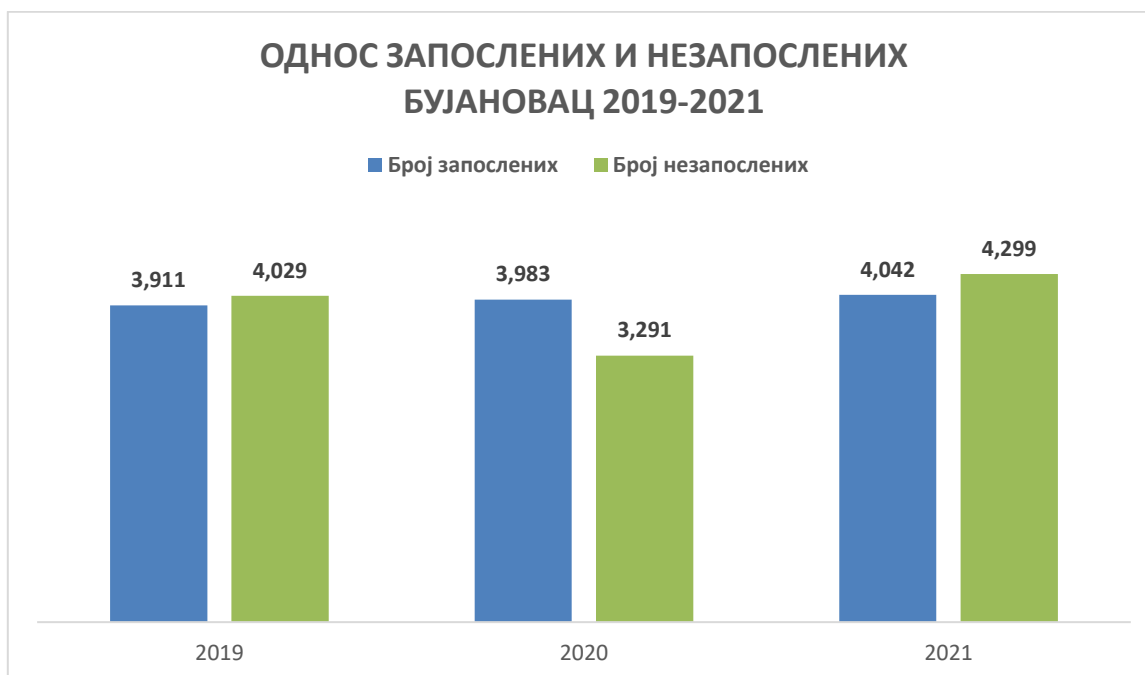
График показује да су у посматраном периоду од 2019-2021 године удружења била изузета из подстицајних средстава и јако мали проценат субвенција је био намењен пољопривредним газдинствима, док предњаче подстицаји намењени микро, малим и средњим привредним друштвима а одмах затим и предузетницима. Међутим, иако су износи подстицаја били различити за сваку врсту корисника, сви графикони приказују сличан тренд смањења износа подстицаја током последње две године.

2.2. БУЈАНОВАЦ

Подручје општине Бујановац највећим делом припада брдско-планинској области, и простира се на површини од 461 км², где је смештено 59 насеља. Према подацима Републичког завода за статистику у 2021. години општина Бујановац је имала 37394 становника, са просечном густином насељености од 82 становника по квадратном километру. Повољна геоморфолошка конфигурација терена утиче на задовољавајућу инфраструктурну повезаност општине са осталим подручјима Републике.

SWOT АНАЛИЗА ОПШТИНЕ БУЈАНОВАЦ

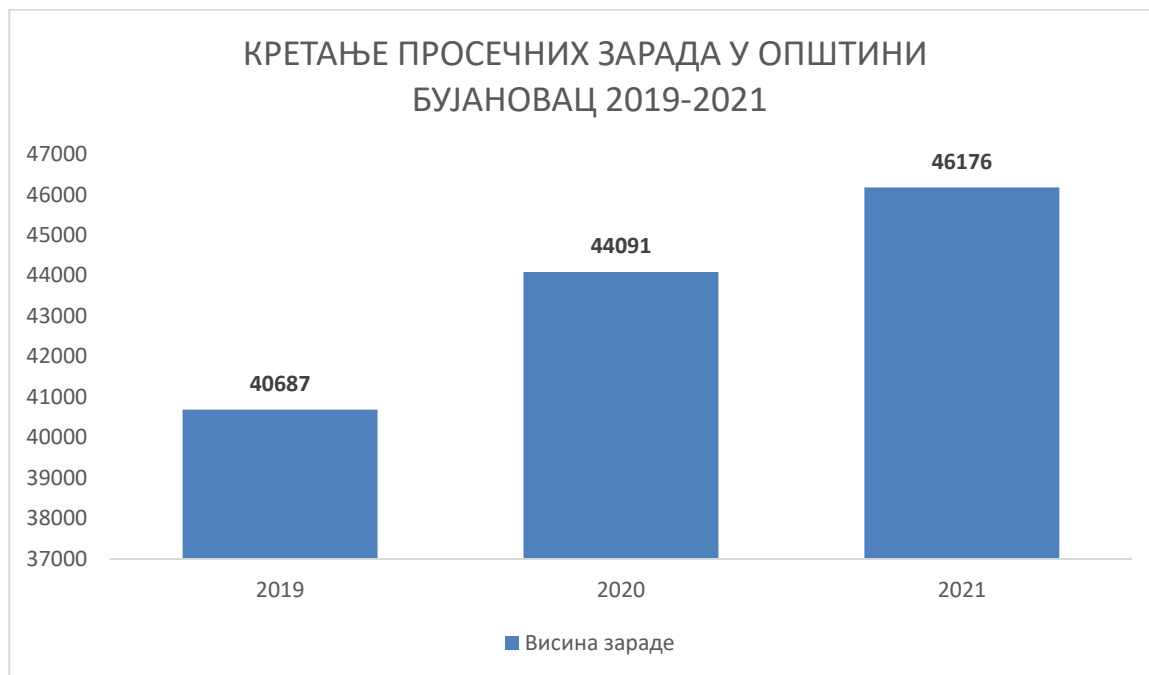
ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Међународни коридор - 3 гранична прелаза - Обновљиви извори енергије (термоминерални) - Привредни капацитети - Висок проценат запослених у индустрији - 20% становника на раду у иностранству - Развијен бањски туризам 	<ul style="list-style-type: none"> - Низак степен запослености укупног и радно-способног становништва - Висока стопа незапослености, посебно женског дела популације - Недовољно изграђена привредна и социјална инфраструктура - Слаба економска снага становника - Неадекватно корпоративно управљање - Низак предузетнички капацитет
ШАНСЕ	ОПАСНОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Земљиште погодно за развој пољопривреде - Амбијенталне карактеристике за развој туризма - Велики број пројеката у области развоја локалних институција и инфраструктуре - Пословни инкубатори - Стварање инфраструктуре за обуку предузетника и пољопривредника - Ефикасност рада локалне самоуправе 	<ul style="list-style-type: none"> - Политичка нестабилност - Занемаривање концепта одрживог развоја - Недовољна инвестициона активност - Неадекватно решавање проблема локалне инфраструктуре - Недостатак стручних кадрова за реализацију стратегије

Слика 13 Регистровани запослени и регистровани незапослени у општини Бујановац у периоду 2019-2021
(Извор: Републички завод за статистику – Статистика запослености и зарада и национална служба за запошљавање)

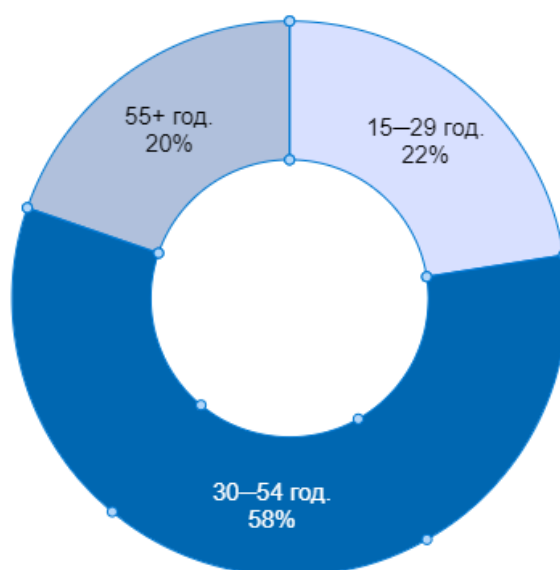
На основу приказаног графика, може се приметити да је број запослених у 2021. години био највећи, док је број незапослених исто висок, чак већи од броја запослених. У 2020. години дошло је до смањења броја запослених и али и незапослених у односу на претходну годину.

Овај график приказује супротне трендове запошљавања и незапослености у посматраном периоду, што може указивати на економске промене које су се догодиле током тих година. Може се приметити да су запослени и незапослени у обрнутом односу - када се број запослених смањило, број незапослених се смањило, а када се број запослених повећао, број незапослених се повећао. Ово може указивати на неусклађеност понуде и тражње радне снаге у одређеним периодима.

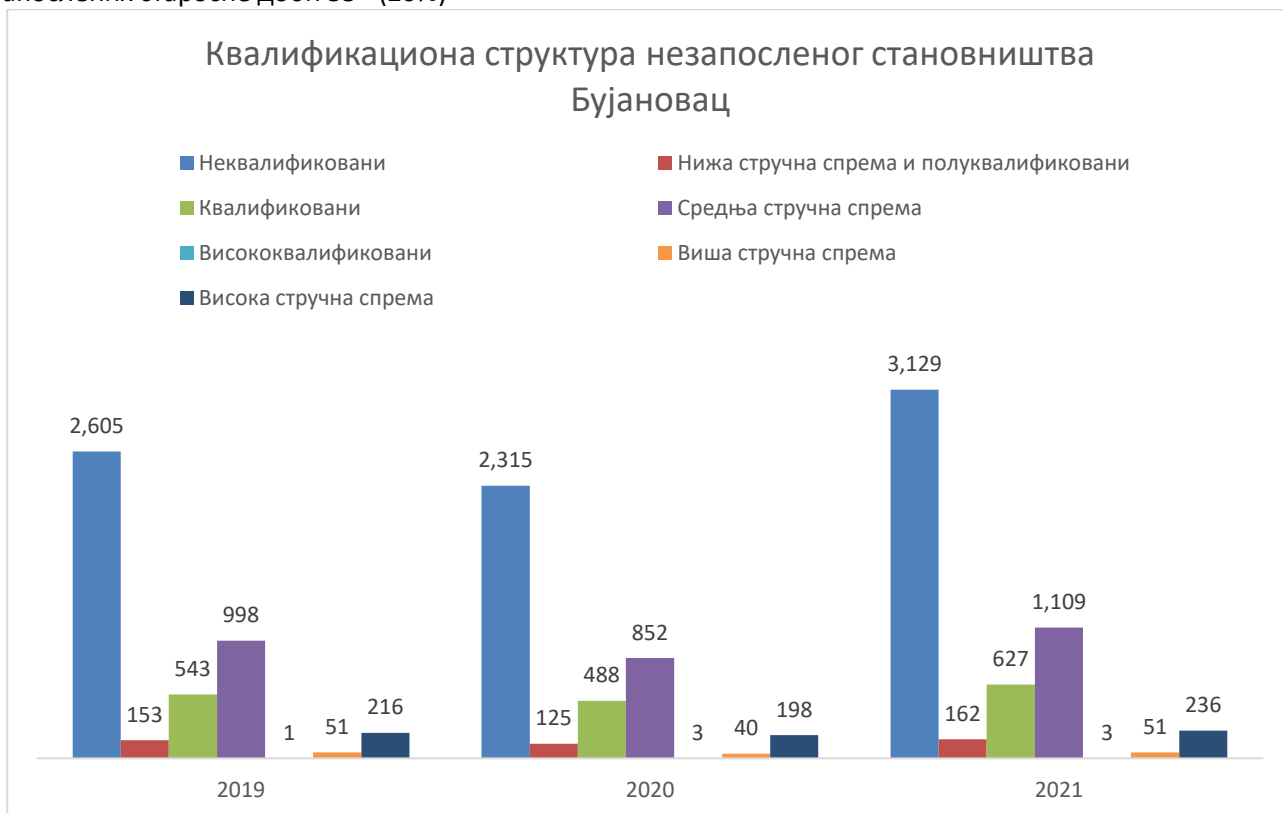
Слика 14 Кретање просечних зарада без пореза и доприноса у општини Бујановац (Извор Републички завод за статистику - Статистике запослености и зарада)

Према подацима републичког завода за статистику – Статистике запослености и зарада просечна зарада у 2021ој години износила је 46176 рсд што представља повећање од 13,49% у односу на 2019.годину.

Слика 15 Учешће незапослених према старосним групама у укупном броју незапослених (Извор: Републички завод за статистику – Статистика запослености и зарада)

Ако сагледавамо учешће незапослених према старосним групама у укупном броју незапослених, може се видети да је највећи проценат незапослених (58%) старосне доби од 30-54 године, а најмање незапослених старосне доби 55+ (20%)

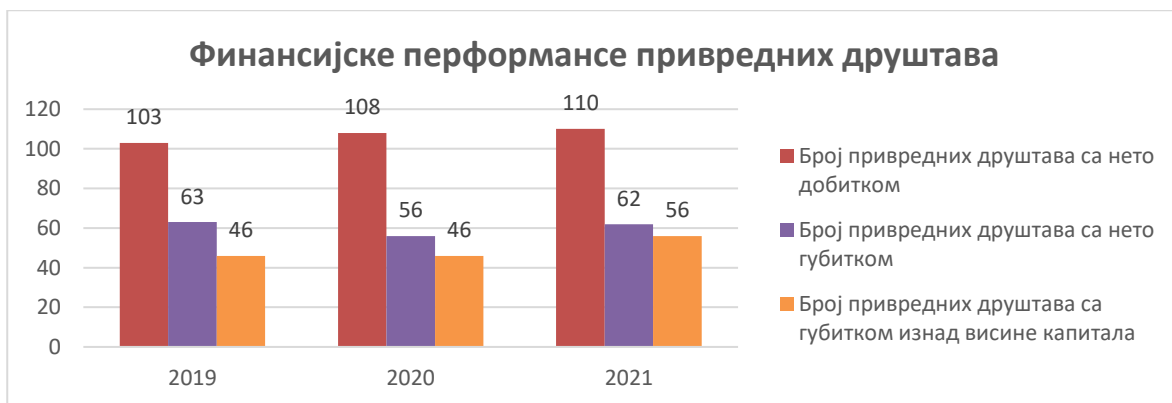
Слика 16 Квалификациона структура незапосленог становништва у општини Бујановац 2018-2021
(извор: Агенција за привредне регистре-Бујановац- мапе подстицаја Бујановац)

Међу незапосленима у општини Бујановац, највећи проценат чине неквалификовани радници и радници са средњом стручном спремом.

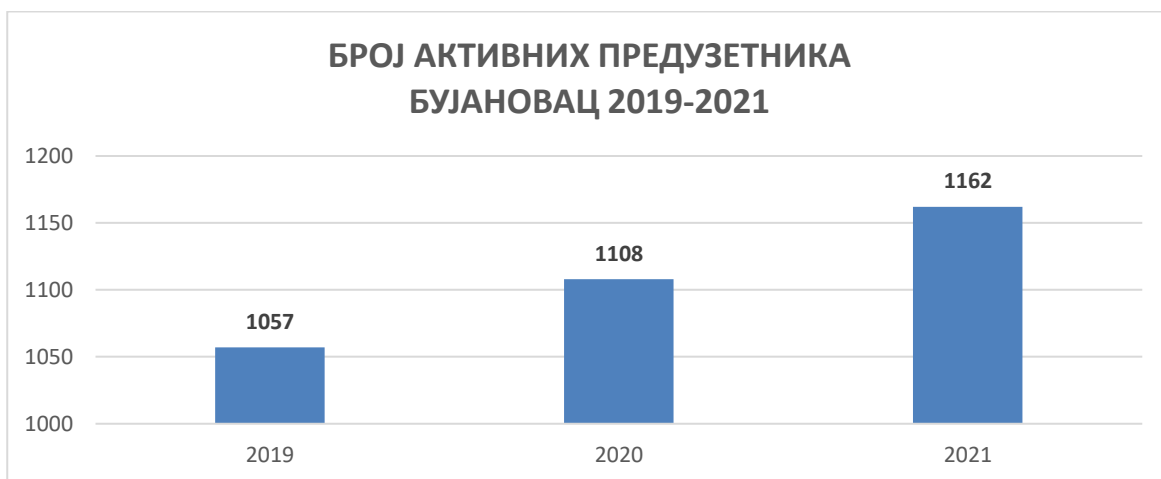
Слика 17 Активна привредна друштва у општини Бујановац
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – Бујановац – структура привреде

У односу на 2019. годину уочава се смањење броја привредних друштава.

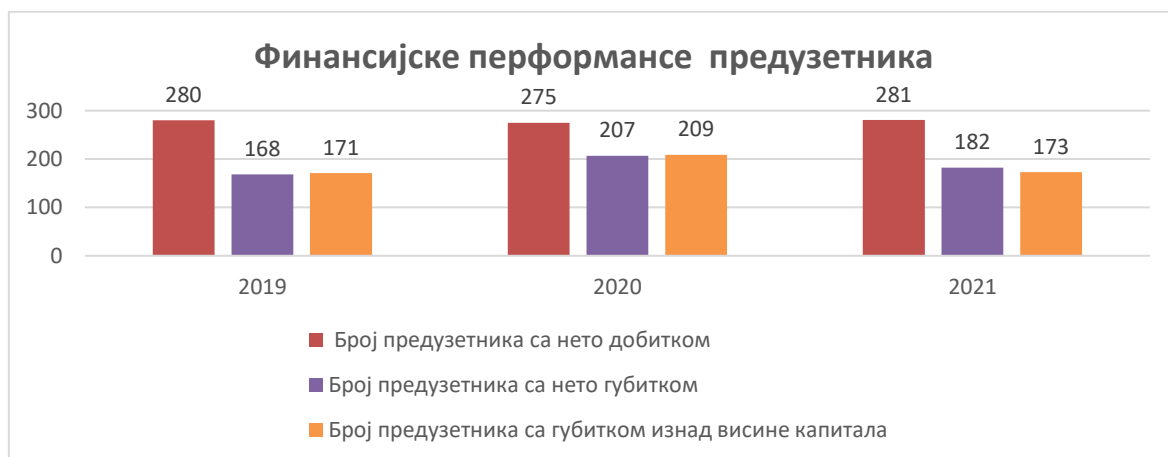
Слика 18 Финансијске преформансе привредних друштава у општини Бујановац
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – Бујановац – Финансијске перформансе привредних друштава)

Посматрајући финансијске перформансе привредних друштава у општини Бујановац у периоду 2019-2021 година, види се да је од укупног броја привредних друштава највећи број њих пословао са добитком, међутим није занемарљива чињеница да је изузетно висок број оних који су пословали са нето губитком као и они који су имали губитак изнад висине капитала.

Слика 19 Активни предузетници у општини Прешево
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – структура привреде)

Према подацима Агенције за привредне регистре, у општини Бујановац се у периоду 2019 -2021 година уочава стални пораст активних предузетничких радњи и то чак за 105 нове предузетничке радње у односу на 2019.годину.

Слика 20 Финансијске преформансе предузетника у општини Бујановац
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – Бујановац – Финансијске перформансе предузетника)

Према подацима Агенције за привредне регистре, а сагледавајући финансијске перформансе предузетника, ситуација је слична као код привредних друштава, односно већи је број оних који су остварили нето добитак крајем године од оних који су остварили губитак али је даље висок број предузетника са губитком у односу на добитне предузетнике.

Слика 21 Новооснована и брисана / угашена привредна друштва у општини Бујановац
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – Бујановац- Структура привреде)

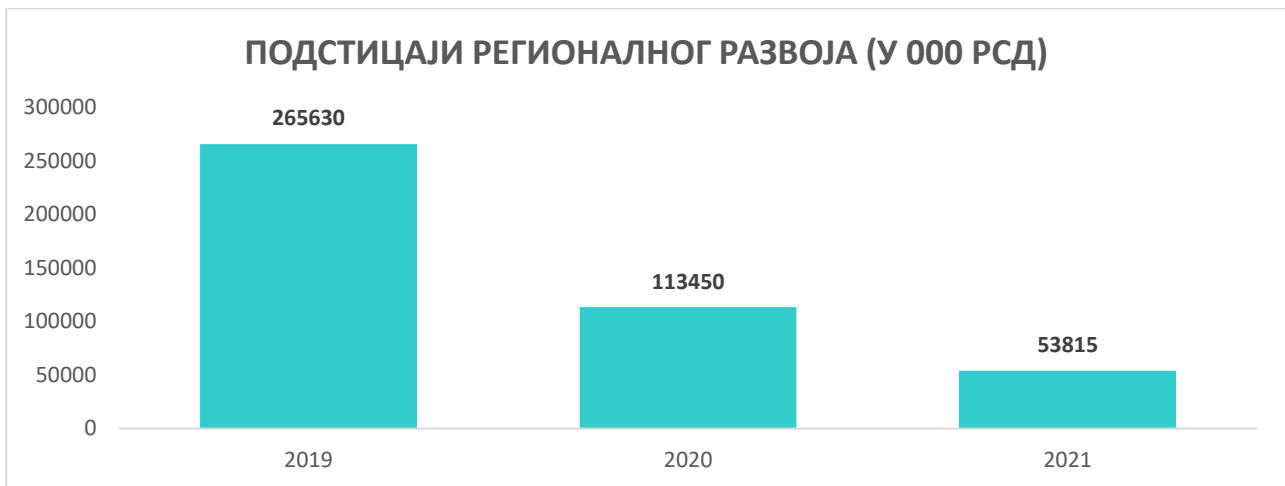
Закључно са 2021. годином у општини Бујановац је пословало 250 привредних друштава и 1162 предузетника. У 2020. години и 2021. години уочава се релативно исти број новооснованих и угашених односно брисаних привредних друштава, док се у 2019. години уочава више од три пута већи број угашених него новооснованих привредних друштава.

Слика 22 Новоосновани и брисани / угашени предузетници у општини Бујановац
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – Бујановац- Структура привреде)

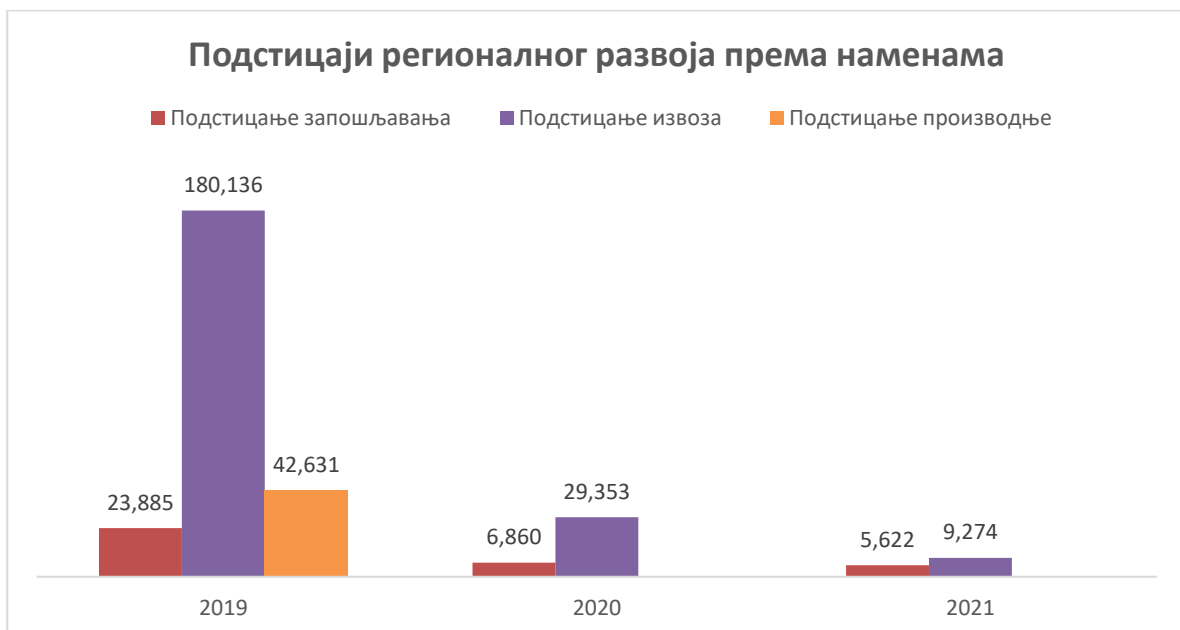
Када се сагледава статистика новооснованих и брисаних односно угашених предузетника уочава се да у посматраном периоду постоји тренд већег броја новооснованих у односу на број брисаних / угашених предузетника.

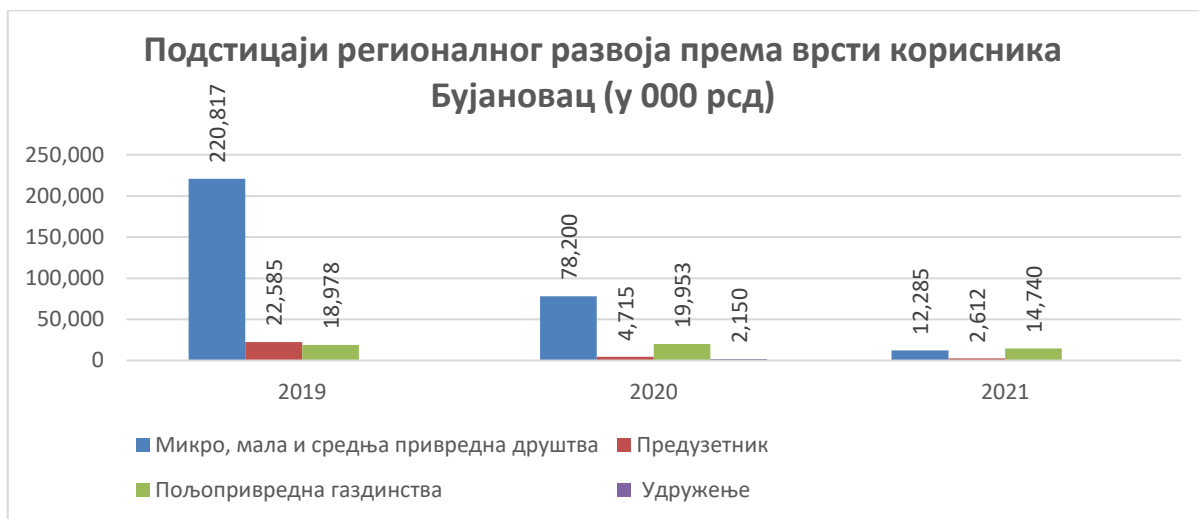
Слика 23 Подстицаји регионалног развоја у општини Бујановац у периоду 2019-2021.година
(Извор: Агенција за регионални развој, Бујановац – мапе подстицаја – Укупни подстицаји регионалног развоја)

На слици 23 представљени су укупни подстицаји регионалног развоја у општини Бујановац исказано у хиљадама динара. Највећи износи подстицаја регионалног развоја у општини Бујановац су додељени 2019.године док се може уочити драстично смањење у наредним годинама.

Слика 24 Подстицаји регионалног развоја у општини Бујановац према наменама у периоду 2019-2021.година
(Извор: Агенција за регионални развој, Бујановац – мапе подстицаја – Подстицаји регионалног развоја према намени)

Највећи подстицаји регионалног развоја у општини Бујановац у периоду 2019-2021 година су опредељени за подстицање извоза, а најмање на подстицање запошљавања. Највећа издвојена средства су била 2019.године.

Слика 25 Подстицаји регионалног развоја у општини Бујановац према врсти корисника у периоду 2019-2021.година (Извор: Агенција за регионални развој, Бујановац – мапе подстицаја –Подстицаји регионалног развоја према врсти корисника)

Сагледавајући врсту корисника којима су одобрени подстицаји регионалних развоја највећи износи су усмерени управо на микро, мала и средња привредна друштва и предузетнике

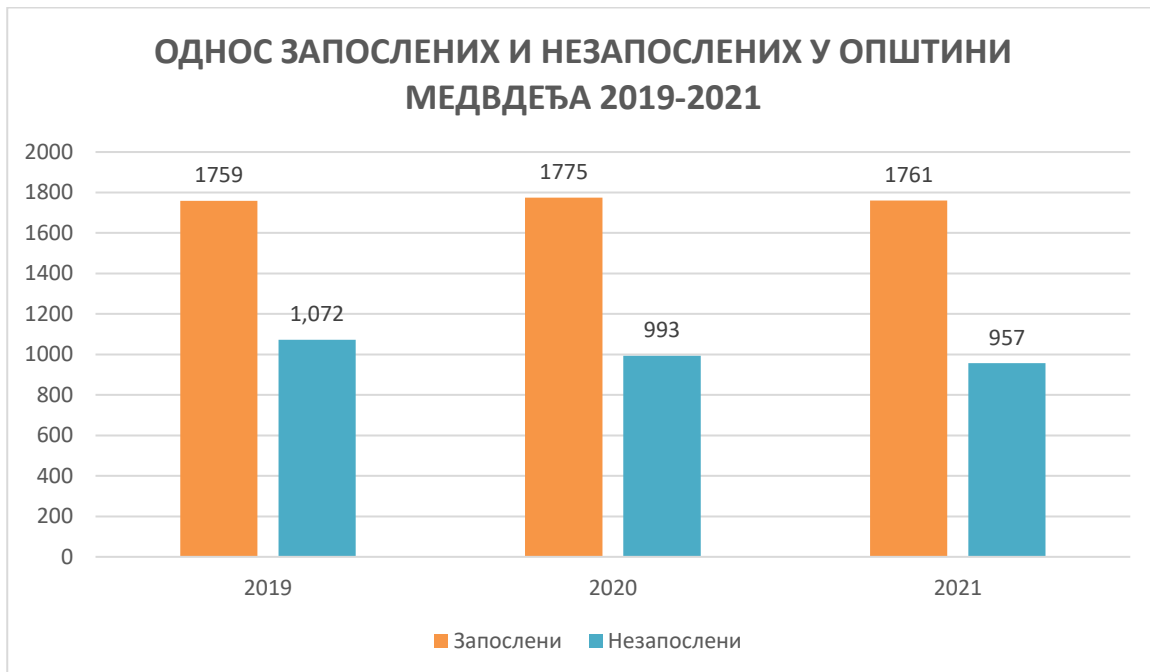
2.3 МЕДВЕЂА

У склопу планинско-котлинске области Јужне Србије, у горњем току реке Јабланице простире се брдско-планинска, инфраструктурно периферна, ретко-насељена, емиграциона општина Медвеђа. На простору од 524 км² у 44 насеља живи 6134 становника (према подацима Републичког завода за статистику из 2021.године), са просечном густином насељености од 12 становника на км². Налази се између општина Куршумлије, Бојника, Лебана, Подујева, Косовске Каменице и градског подручја Приштине.

Географски положај Медвеђе карактерише велики степен изолованости у односу на главне инфраструктурне коридоре. Једина значајнија саобраћајна комуникација представља путни правац Лесковац-Приштина који повезује Јужну Србију, преко Приштине, са Јадраном.

ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Близина магистралном путу М9 - Богатство лековитим термоминералним водама - Природна богатства и индустријске сировине - Еколошки чиста средина - Задовољавајући број пошта - Постојање институција за путеве - Искуство у привреди и пољопривреди - Развијен бањски и сеоски туризам - Добра сарадња са донаторским организацијама 	<ul style="list-style-type: none"> - Неповољан географски положај (изолованост општине) - Висока стопа незапослености посебно женског дела популације - Неискоришћеност природних потенцијала - Путна мрежа не омогућава добру повезаност са окружењем - Ниска привредна активност - Висок степен сиве економије - Слаба економска снага становника - Недостатак стручних кадрова у свим областима - Неадекватно корпоративно управљање - Низак предузетнички капацитет
ШАНСЕ	ОПАСНОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Земљиште погодно за развој пољопривреде - Амбијенталне карактеристике за развој туризма - Модернизација путне мреже, - Изградња електроенергетских капацитета 	<ul style="list-style-type: none"> - Наставак демографско пражњења, - Еколошка угроженост - Недостатак финансијских средстава за модернизацију и одржавање инфраструктуре

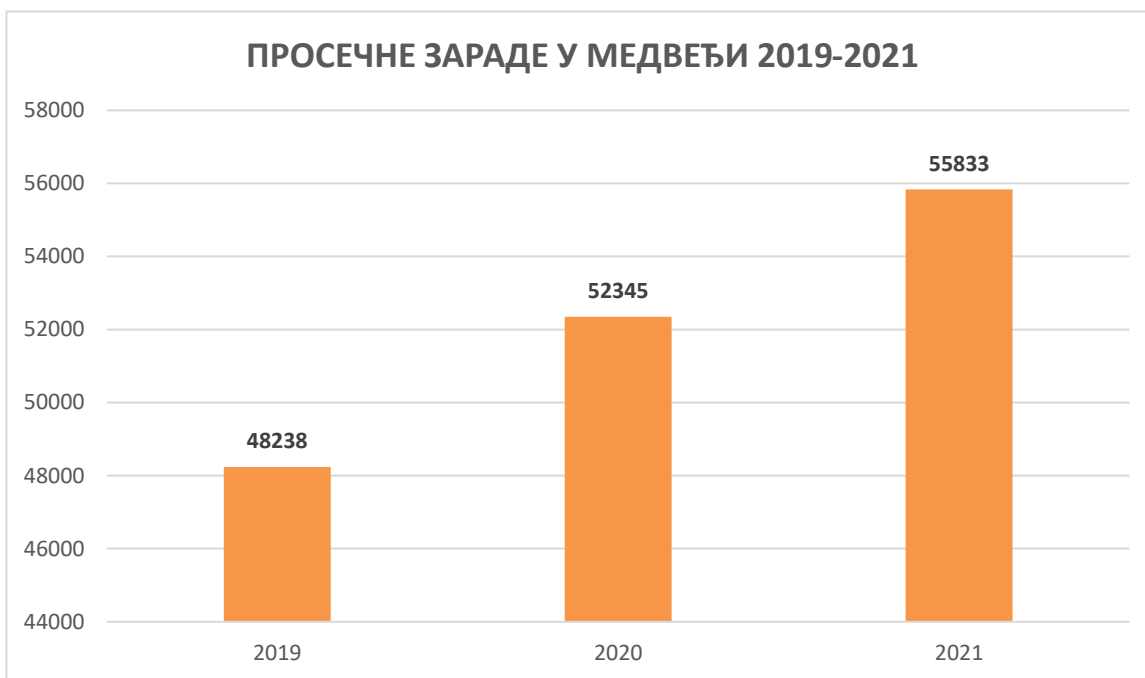
- Велики број пројеката у области развоја локалних институција и инфраструктуре	- Недостатак планске и пројектне документације
- Пословни инкубатори	- Недовољна инвестициона активност
- Стварање инфраструктуре за обуку предузетника и пољопривредника	- Неадекватно решавање проблема локалне инфраструктуре
- Ефикасност рада локалне самоуправе	- Занемаривање концепта одрживог развоја

Слика 26 Регистровани запослени и регистровани незапослени у општини Медвеђа у периоду 2019-2021
(Извор: Републички завод за статистику – Статистика запослености и зарада и национална служба за запошљавање)

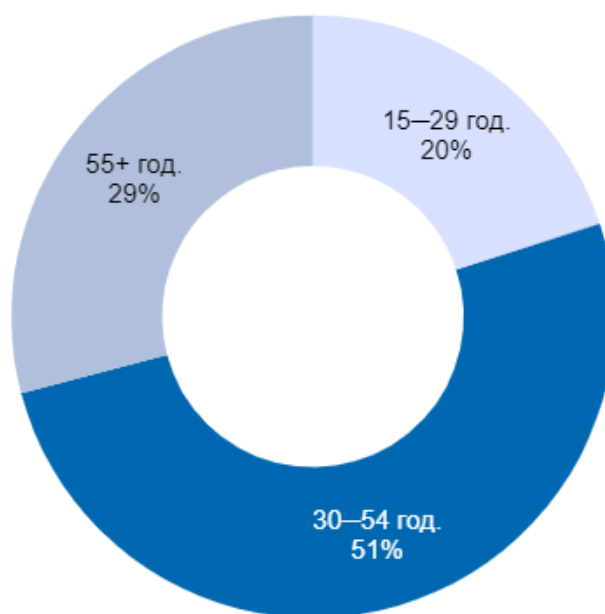
Према подацима Републичког завода за статистику – Статистике запослености и зарада у 2021. години на територији општине Медвеђа било је укупно 1761 запослених лица, док се према подацима Националне службе за запошљавање у 2021. години било 957 незапослена лице.

У односу на 2019. годину уочава се скоро исти број запослених лица док се у односу на 2019. годину уочава смањење броја незапослених за 12% односно за 115 лица је смањен број незапослених.

Слика 27 Кретање просечних зарада без пореза и доприноса у општини Медвеђа
(Извор Републички завод за статистику - Статистике запослености и зарада)

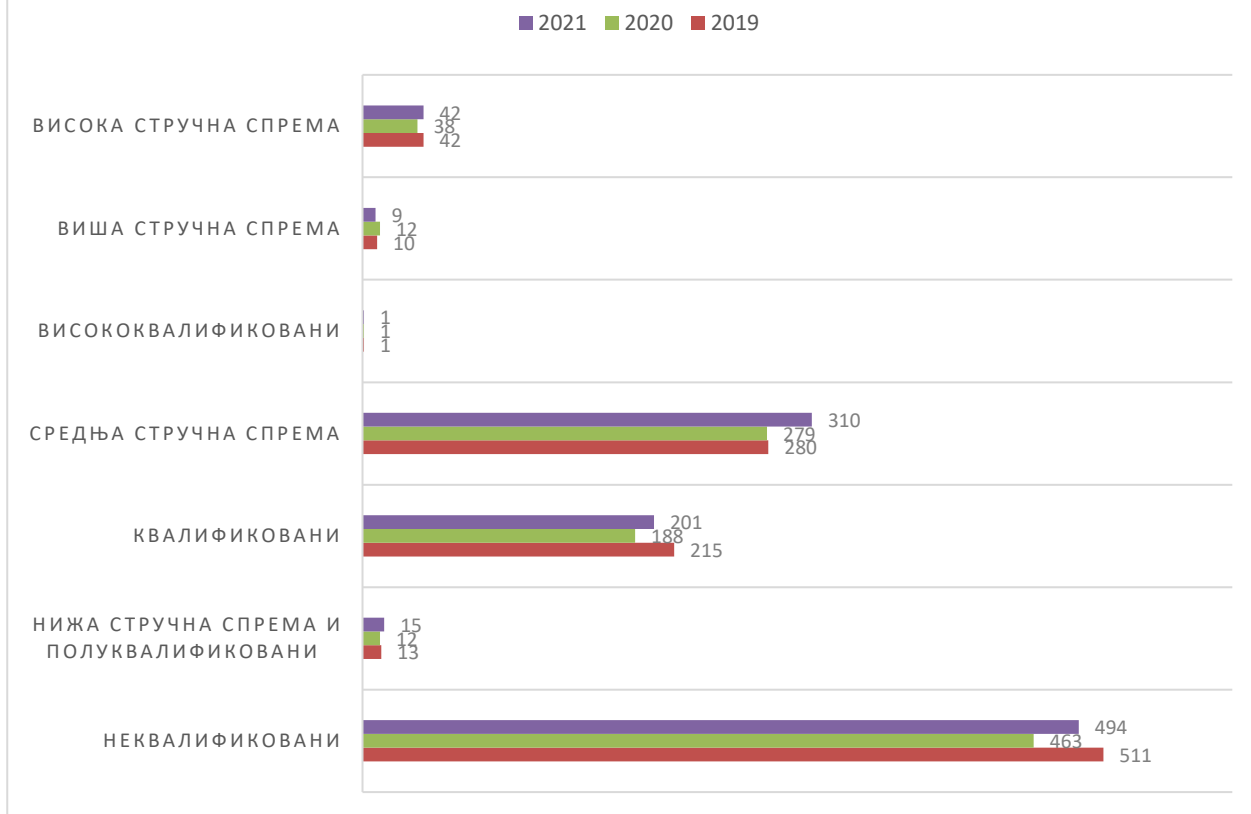
Према подацима републичког завода за статистику – Статистике запослености и зарада просечна зарада у 2021ој години у општини Медвеђа износила је 55833 РСД што представља повећање од 15,7% у односу на 2019.годину

Слика 28 Учешће незапослених према старосним групама у укупном броју незапослених
(Извор: Републички завод за статистику – Статистика запослености и зарада)

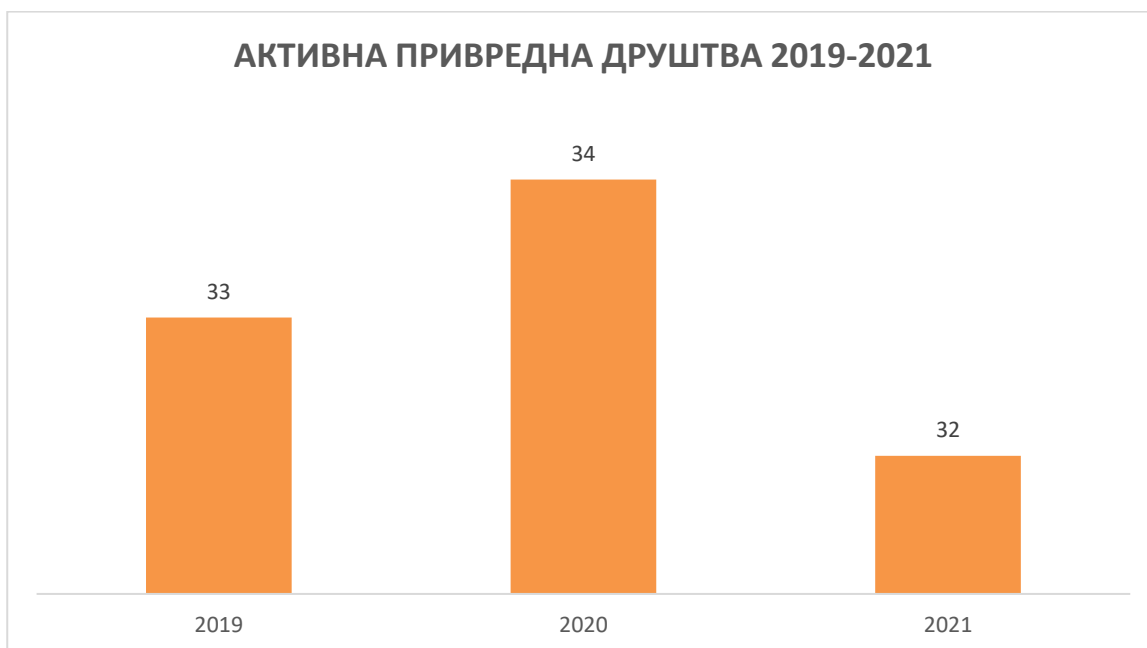
Ако сагледавамо учешће незапослених према старосним групама у укупном броју незапослених, може се видети да је највећи проценат незапослених (51%) старосне доби од 30-54 године, а најмање незапослених у старосној доби 15-29 година (20%)

КВАЛИФИКАЦИОНА СТРУКТУРА НЕЗАПОСЛЕНОГ СТАНОВНИШТВА МЕДВЕЂА

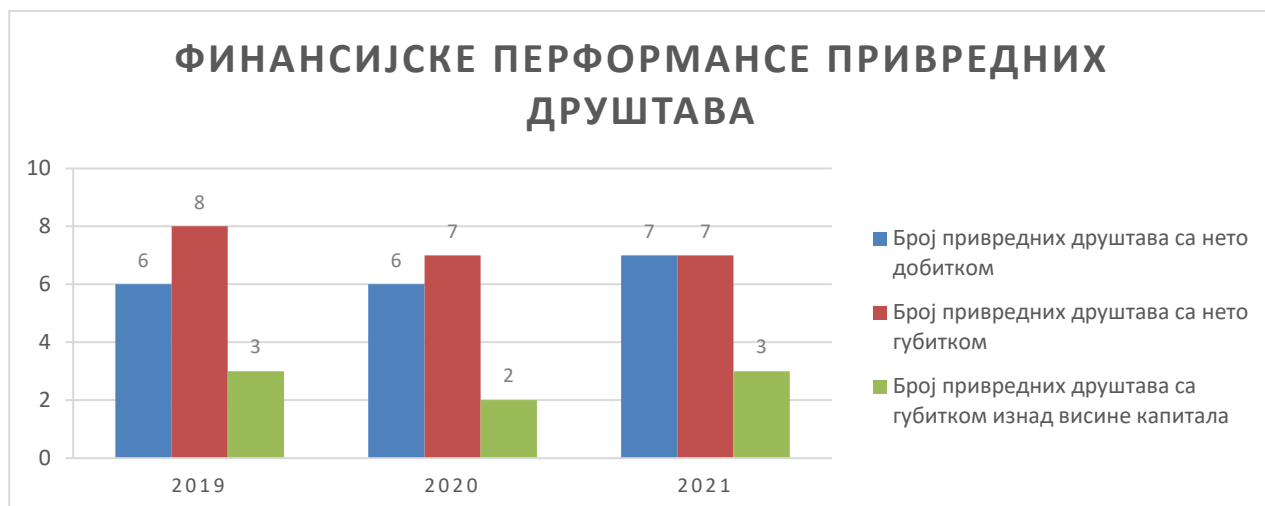
Слика 29 Квалификациона структура незапосленог становништва у општини Медвеђа 2019-2021
(извор: Агенција за привредне регистре-Медвеђа- мапе подстицаја)

Према подацима која располаже Агенција за привредне регистре, највећи проценат незапосленог становништва чине неквалификовани радници, затим становништво са средњом стручном спремом и квалификовани радници. Најмање незапослених је висококвалификовано становништво и становништво са вишом стручном спремом.

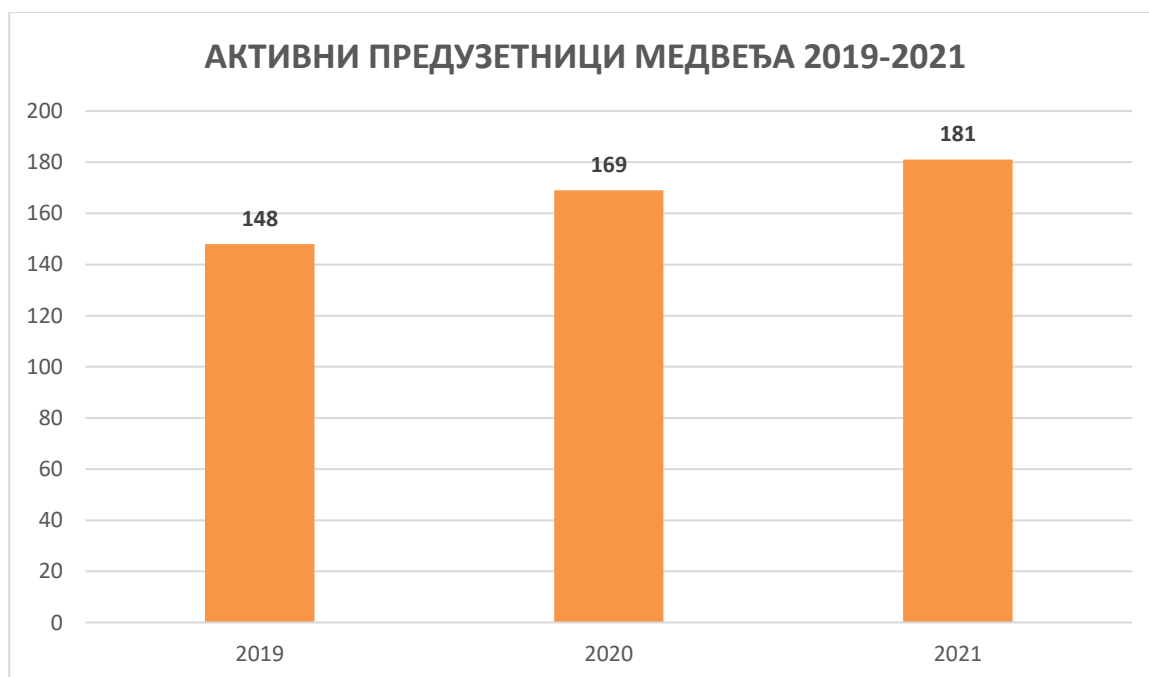
Слика 30 Активна привредна друштва у општини Медвеђа
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – Медвеђа – структура привреде)

Као и код општине Бујановац, промена броја активних привредних друштава је готово незнатна и креће се у распону 32-34 у посматраном периоду.

Слика 31 Финансијске преформансе привредних друштава у општини Медвеђа
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – Медвеђа – Финансијске перформансе привредних друштава)

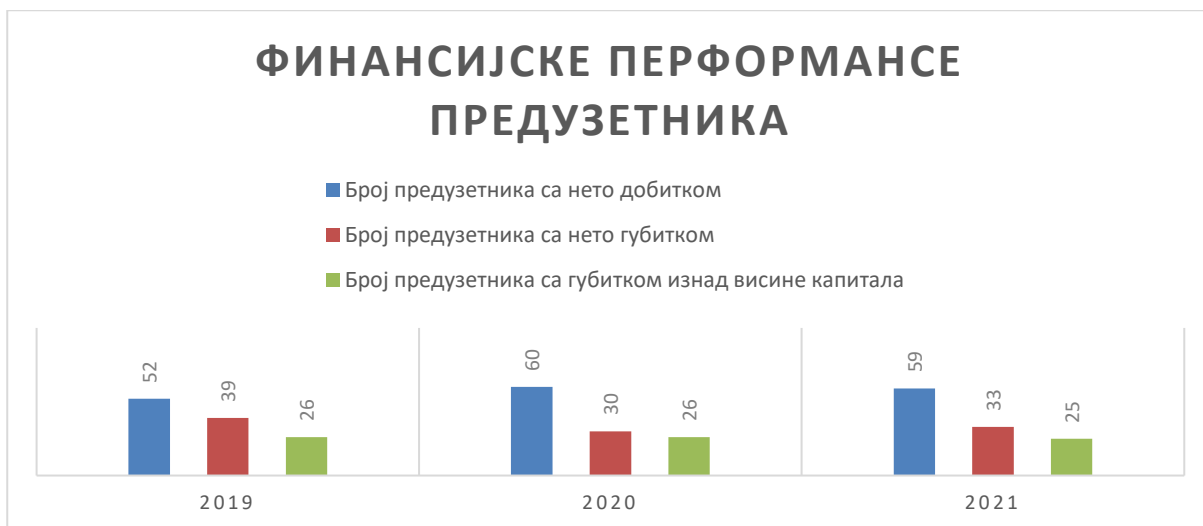
У општини Медвеђа је у 2019.години и 2020.години је број привредних друштава са нето губитком већи од броја друштава која су имала добитак, док се у 2021.години овај број изједначио. Са друге стране, за разлику од општина Прешево и Бујановац, у општини Медвеђа је број привредних друштава која су пословала са губитком изнад висине капитала процентуално много мањи, него код остале две општине.

Слика 32 Активни предузетници у општини Медвеђа
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја - Медвеђа- структура привреде)

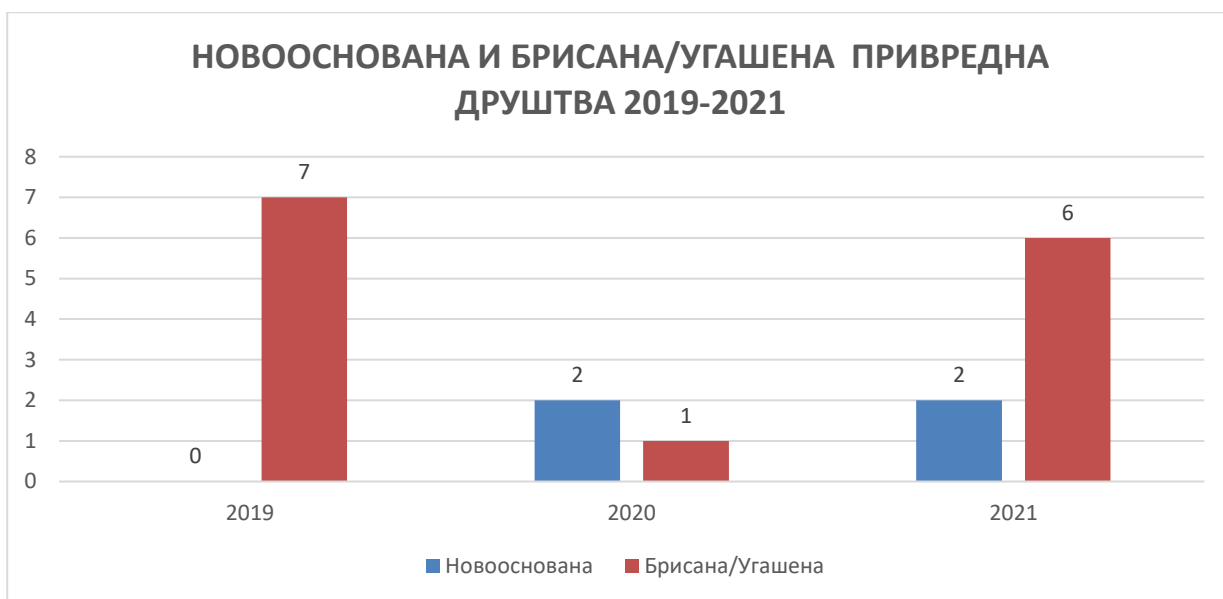
Ситуација са бројем активних предузетника на територији општине Медвеђа је слична као код општине Бујановац, односно уочава се стални тренд раста броја активних предузетника у посматраном периоду.

Закључно са 2021. годином у општини Медвеђа је пословало 32 привредних друштава и 181 предузетника.

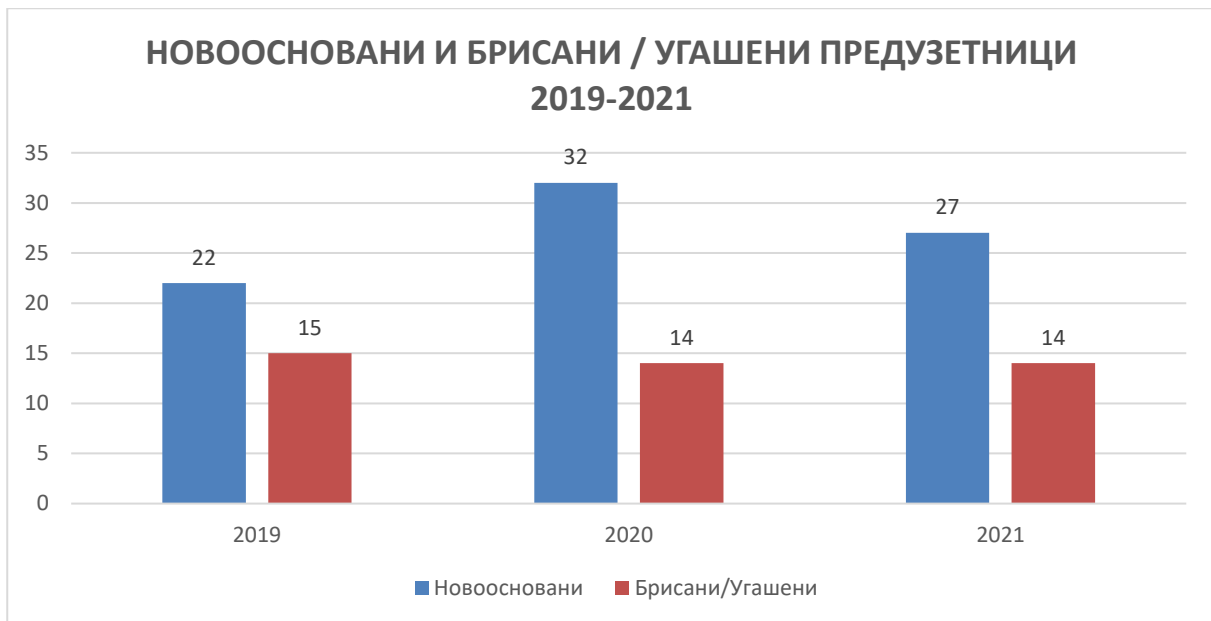
Слика 33 Финансијске преформансе предузетника у општини Медвеђа
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – Медвеђа – Финансијске перформансе предузетника)

Узимајући у обзир укупан број активних предузетника у посматраном периоду, однос предузетника који су пословали са добитком и оних који су пословали са губитком је знатно мањи него код општина Прешево и Бујаноац, али са друге стране број оних који су пословали са губитком изнад висине свог капитала је и у општини Медвеђа висок.

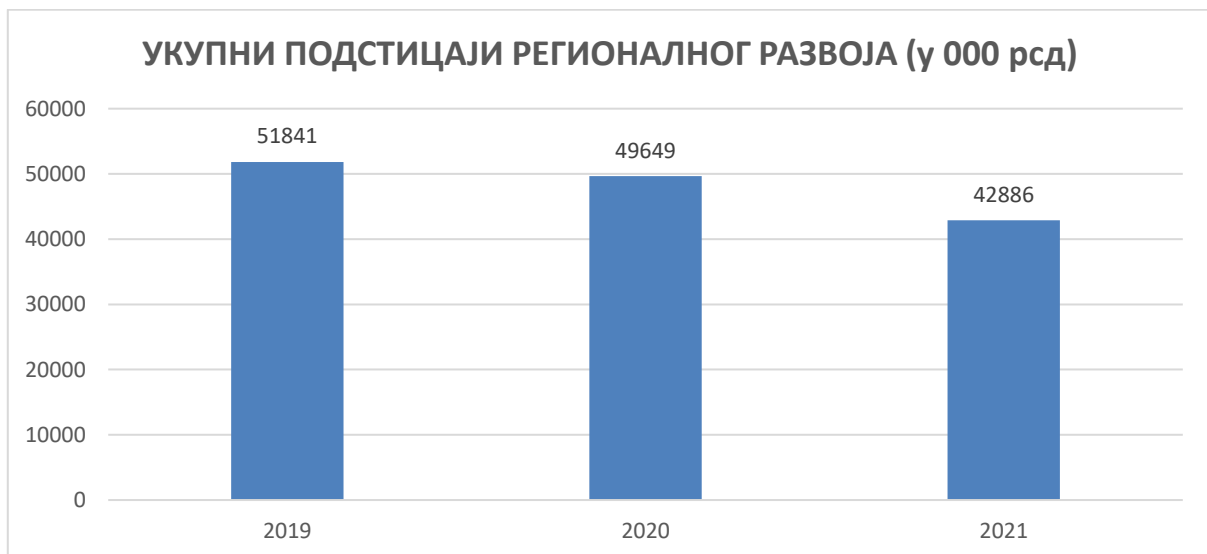
Слика 34 Новооснована и брисана / угашена привредна друштва у општини Медвеђа
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – Медвеђа - Структура привреде)

У посматраном периоду уочава се да је број привредних друштава која су брисана / угашена знатно већи од броја новооснованих у истом периоду.

**Слика 35 Новоосновани и брисани / угашени предузетници у општини Медвеђа
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – Медвеђа- Структура привреде)**

Када је у питању однос новооснованих и брисаних односно угашених предузетника у општини Медвеђа у периоду 2019-2021.године, овде је ситуација знатно другачија него када су у питању привредна друштва, односно види се да је значајно већи број новооснованих него брисаних из регистра привредних субјеката.

**Слика 36 Подстицаји регионалног развоја у општини Медвеђа у периоду 2019-2021.година
(Извор: Агенција за регионални развој, Медвеђа – мапе подстицаја – Укупни подстицаји регионалног развоја)**

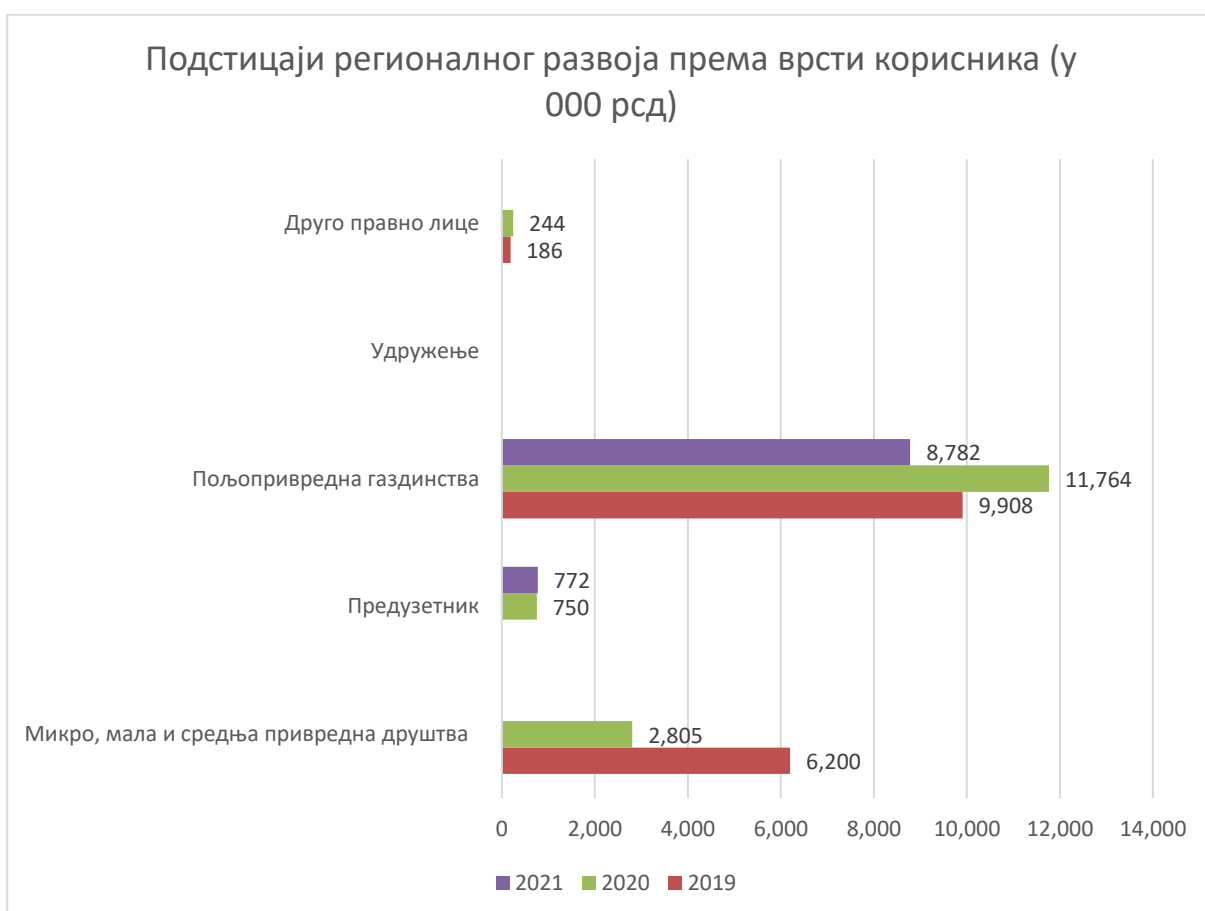
У периоду 2019-2021.година најавећи износи подстицаја регионалног развоја су додељени 2019 и док су се у наредне две године ови износи смањивали.

Слика 37 Подстицаји регионалног развоја у општини Медвеђа према наменама у периоду 2019-2021.година (Извор: Агенција за регионални развој, Медвеђа – мапе подстицаја –Подстицаји регионалног развоја према намени)

У посматраном периоду највећи износи подстицаја у општини Медвеђа били су усмерени на подстицање новог запошљавања што се може видети на слици 37.

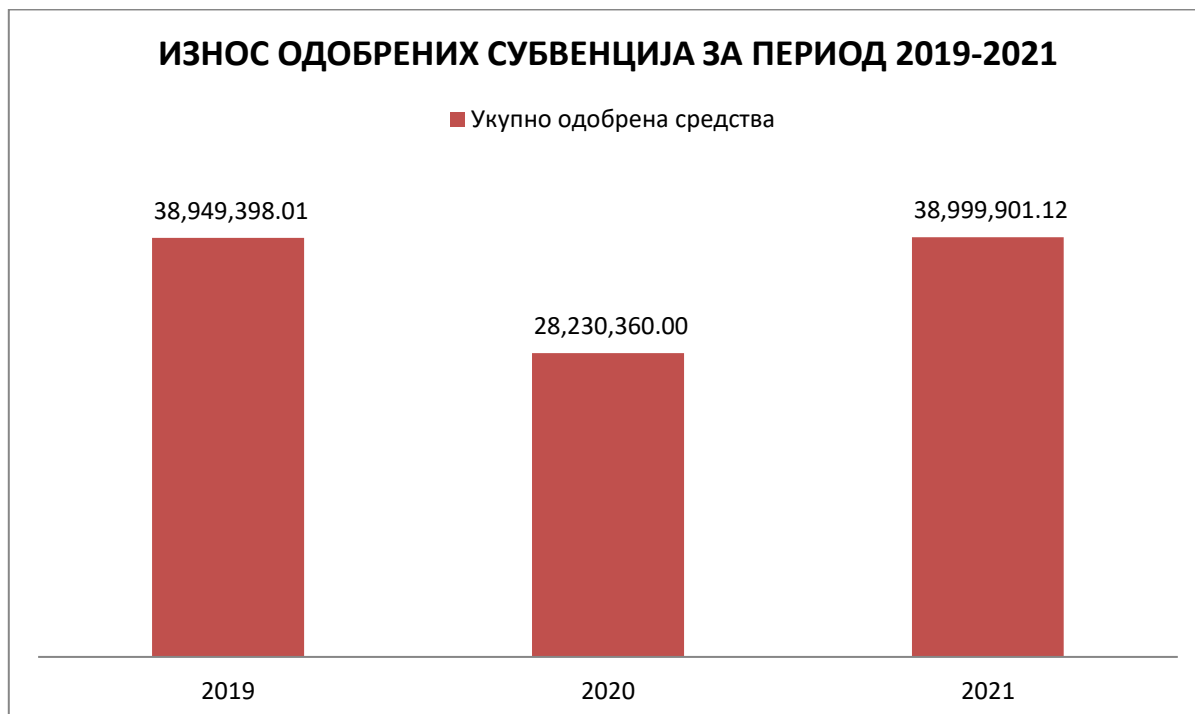
Слика 38 Подстицаји регионалног развоја у општини Медвеђа према врсти корисника у периоду 2019-2021.година (Извор: Агенција за регионални развој, Медвеђа – мапе подстицаја –Подстицаји регионалног развоја према врсти корисника)

Подстицаји регионалног развоја су у посматраном периоду највећим делом додељивана пољопривредним газдинствима а затим микро, малим и средњим привредним друштвима па так онда предузетницима.

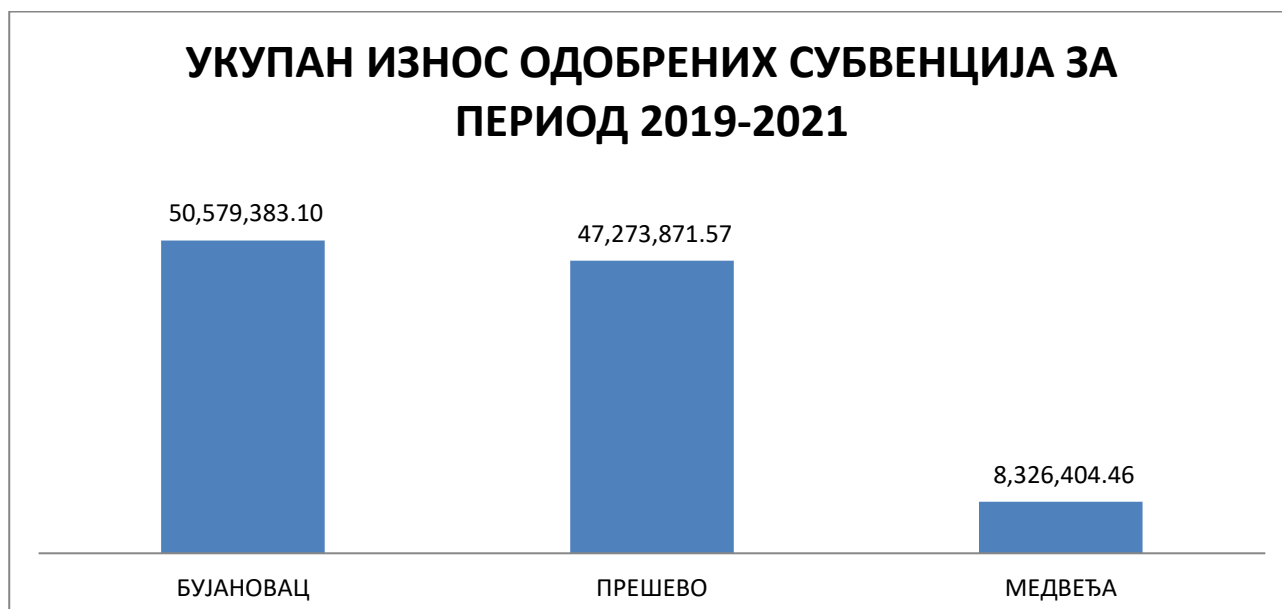
3. АНАЛИЗА СУБВЕНЦИЈА КООРДИНАЦИОНОГ ТЕЛА ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА ОПШТИНЕ ПРЕШЕВО, БУЈАНОВАЦ И МЕДВЕЂА

Укупан износ субвенција у периоду 2019 – 2021 година намењен привредним субјектима у приватном власништву у општинама Прешево Бујановац и Медвеђа износи 106.179.659,13 рсд.

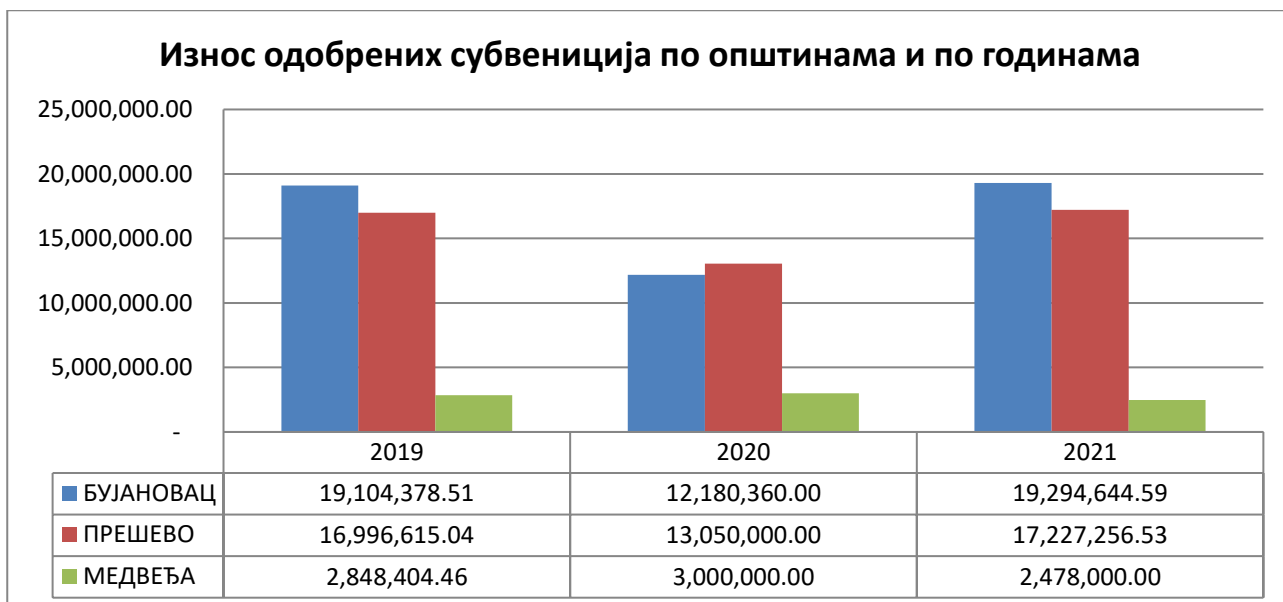
Износ одобрених субвенција по годинама приказан је на слици 39.

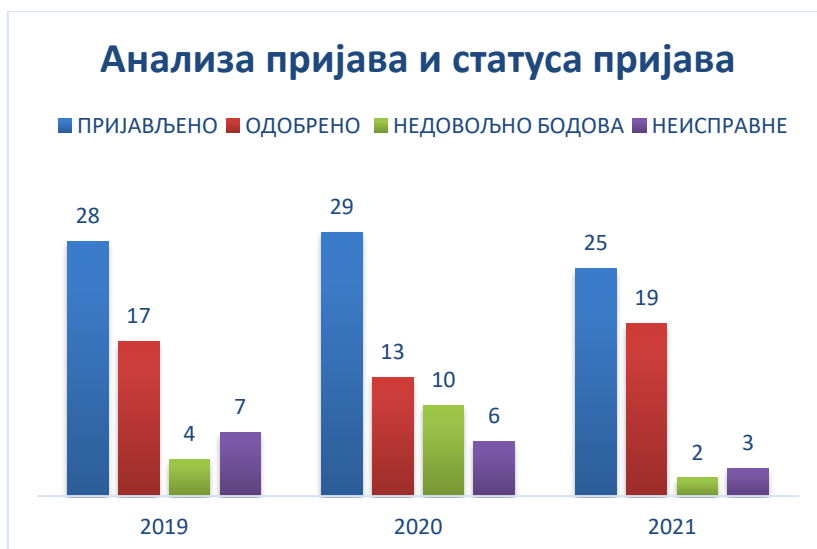
Слика 39 Износ одобрених субвенција од стране Координационог тела Владе Републике Србије у периоду 2019-2021. (Извор: Одлука о избору пријава за доделу средстава за субвенције привредним субјектима у приватном власништву у општинама Прешево, Бујановац и Медвеђа, 2019-2021)

Слика 40 Укупан износ додељених субвенција по општинама за период 2019-2021 (Извор: Одлука о избору пријава за доделу средстава за субвенције привредним субјектима у приватном власништву у општинама Прешево, Бујановац и Медвеђа, 2019-2021)

За посматрани период 2019-2021 година највећи износ субвенција је додељен привредним субјектима у Бујановцу (50.579.383,10 рсд), затим у Прешево (47.273.871,57 рсд), а најмање у Медвеђи (8.326.404,46 рсд). Анализу пријава и статуса пријављених корисника се може видети са слике бр.41.

Слика 41 Број привредних субјеката који су се пријавили на конкурс, број одобрених субјеката, одбијени због недовољног бодова и одбијене због неисправне пријаве

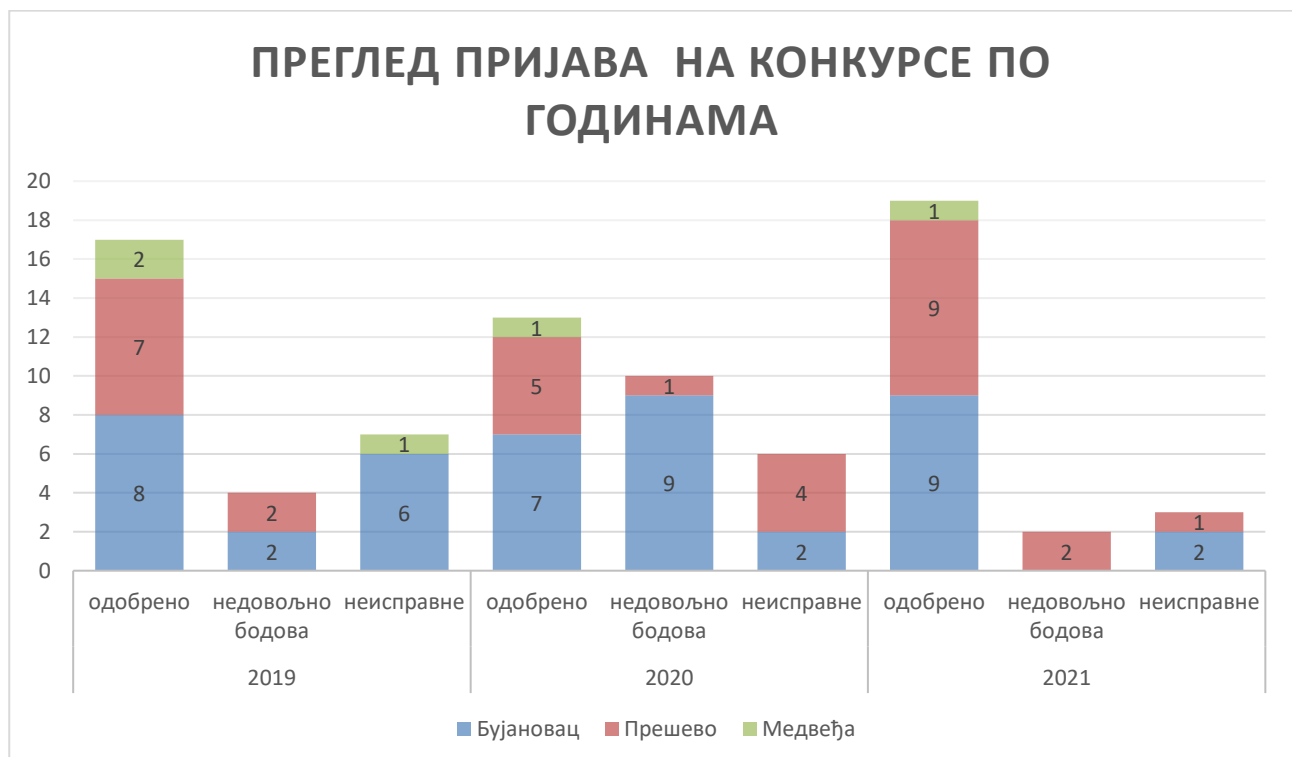
(Извор: Одлука о избору пријава за доделу средстава за субвенције привредним субјектима у приватном власништву у општинама Прешево, Бујановац и Медвеђа, 2019-2021)

Сагледавајући податке са слике 41 уочљиво је да знатан број пријава не пролази на конкурс због недовољног броја бодова или су пријаве неисправне. Интересантно је да број привредних субјеката којима су одобрена средства из године у годину задржава релативно исти тренд, са врло малим одступањима.

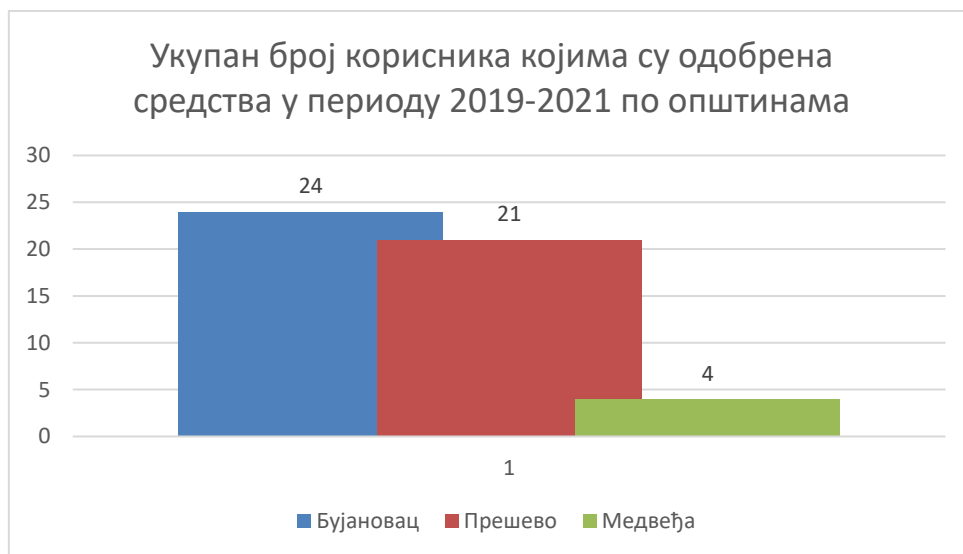
Слика 42 Статус пријава у односу на укупан број поднетих
 (Извор: Одлука о избору пријава за доделу средстава за субвенције привредним субјектима у приватном власништву у општинама Прешево, Бујановац и Медвеђа, 2019-2021)

На слици 42 се јасно може видети статус пријава у односу на укупан број поднетих. Тако на пример може се уочити да је на конкурс из 2021.године од укупног броја достављених пријава скоро 80% од њих су одобрена средства. Такође слична ситуација је била и на конкурс из 2019.године. Оно што је забрињавајуће је податак који се може уочити на конкурс из 2018.године, а то је чињеница да су преко 50% од укупног броја пристиглих пријава оцењене као неисправне, што говори да привредни субјекти нису детаљно сагледали услове конкурса и нису адекватно попунили пријаву. Имајући у виду да буџет за бесповратна средства ограничен, самим тим и одређен број пријава је морао бити одбијен због недовољног броја бодова, а ово је највише изражено на конкурс из 2020.године. Ове пријаве су оцењене као исправне, међутим због великог броја пријава које су освојиле већи број бодова, ове су морале бити одбијене.

Слика 43 Број привредних субјеката по општинама којима су одобрене субвенције
 (Извор: Одлука о избору пријава за доделу средстава за субвенције привредним субјектима у приватном власништву у општинама Прешево, Бујановац и Медвеђа, 2019-2021)

На слици 43 се јасно може видети број привредних субјеката којима су одобрена субвенције по општинама.

Слика 44

Укупан број привредних субјеката којима су одобрена средства у периоду 2019-2021 година по општинама
(Извор: Одлука о избору пријава за доделу средстава за субвенције привредним субјектима у приватном власништву у општинама Прешево, Бујановац и Медвеђа, 2019-2021)

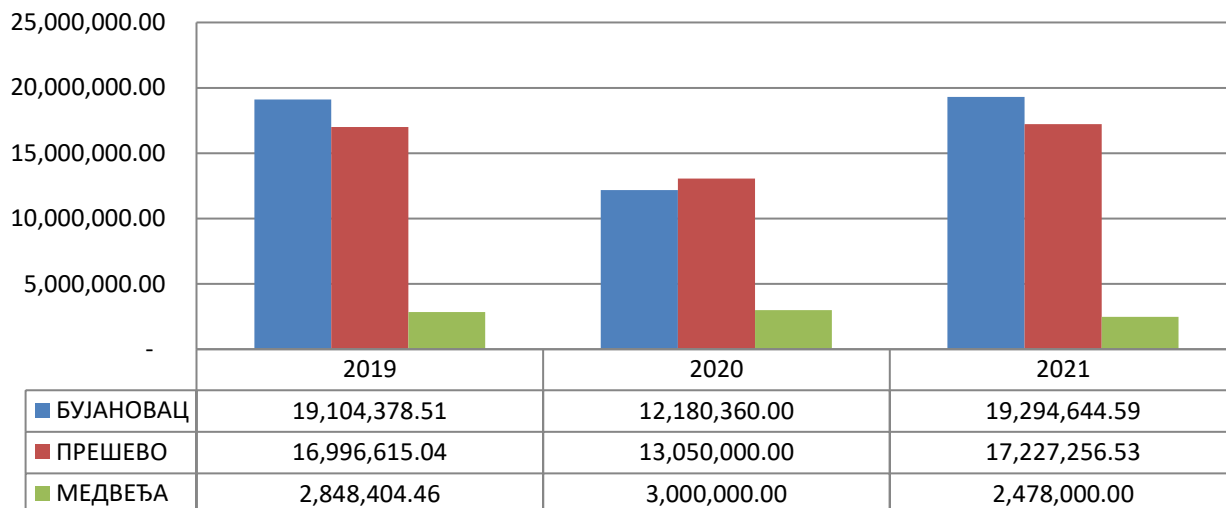

Слика 45 Статус пријава у периоду 2019 – 2021 године

(Извор: Одлука о избору пријава за доделу средстава за субвенције привредним субјектима у приватном власништву у општинама Прешево, Бујановац и Медвеђа, 2019-2021)

Од укупног броја поднетих пријава по расписаном конкурс за субвенције привредним субјектима у приватном власништву у општинама Прешево, Бујановац и Медвеђа, 52% су одобрене, 29 % пријава су одбијене као неисправне а 19% пријава су биле исправне али са недовољно бодова.

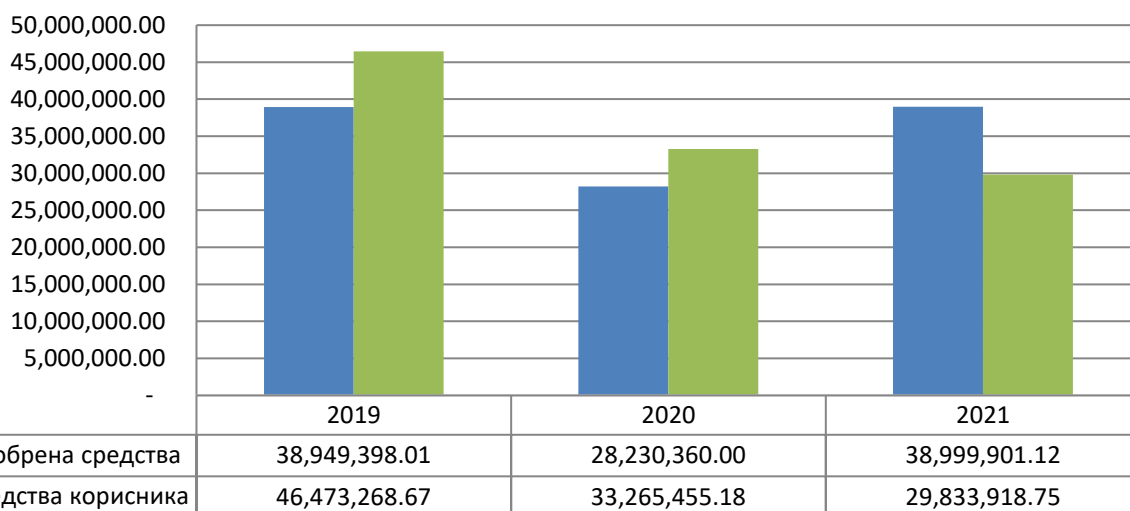
Износ одобрених субвенција по општинама и по годинама

Слика 46 Износ одобрених субвенција по општинама по годинама

(Извор: Одлука о избору пријава за доделу средстава за субвенције привредним субјектима у приватном власништву у општинама Прешево, Бујановац и Медвеђа, 2019-2021)

Највише одобрених средстава за посматрани период је отишло у општину Бујановац, затим у општину Прешево и општину Медвеђа. Поменути конкурсима су унапред одређени износи средстава који се додељују овим општинама, међутим у зависности од броја пријава долази до прерасподеле средстава између општина. У посматраном периоду највише расподела је ишло из средстава предвиђених за општину Медвеђа према привредним субјектима у Прешеву и Бујановцу.

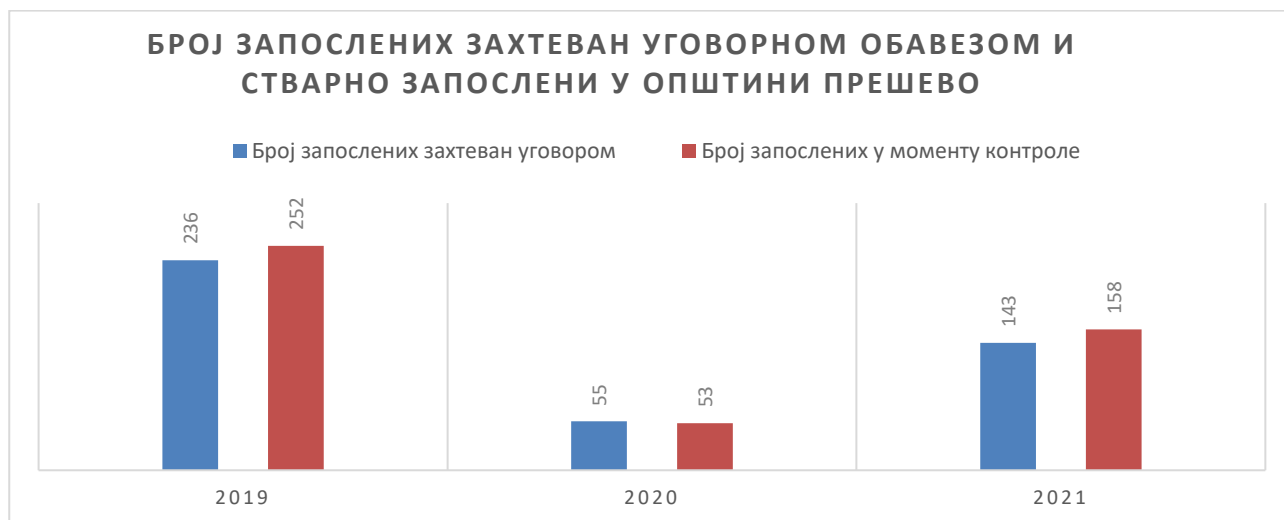

Слика 47 Износ одобрених субвенција и износ средстава обезбеђених од стране корисника по годинама

(Извор: Одлука о избору пријава за доделу средстава за субвенције привредним субјектима у приватном власништву у општинама Прешево, Бујановац и Медвеђа, 2019-2021, Појединачни уговори о додели средстава за субвенције)

4. АНАЛИЗА ЗАПОСЛЕНОСТИ У ОПШТИНАМА ПРЕШЕВО, БУЈАНОВАЦ И МЕДВЕЂА

Након потписивања уговора са Службом Координационог тела Владе Републике Србије, корисници средстава су поред набавке средстава за рад, имали обавезу да након одређеног времена повећају продају и производњу (најчешће 25-30%) али и да изврше повећање броја запослених у односу на број запослених који су имали у тренутку подношења пријаве.

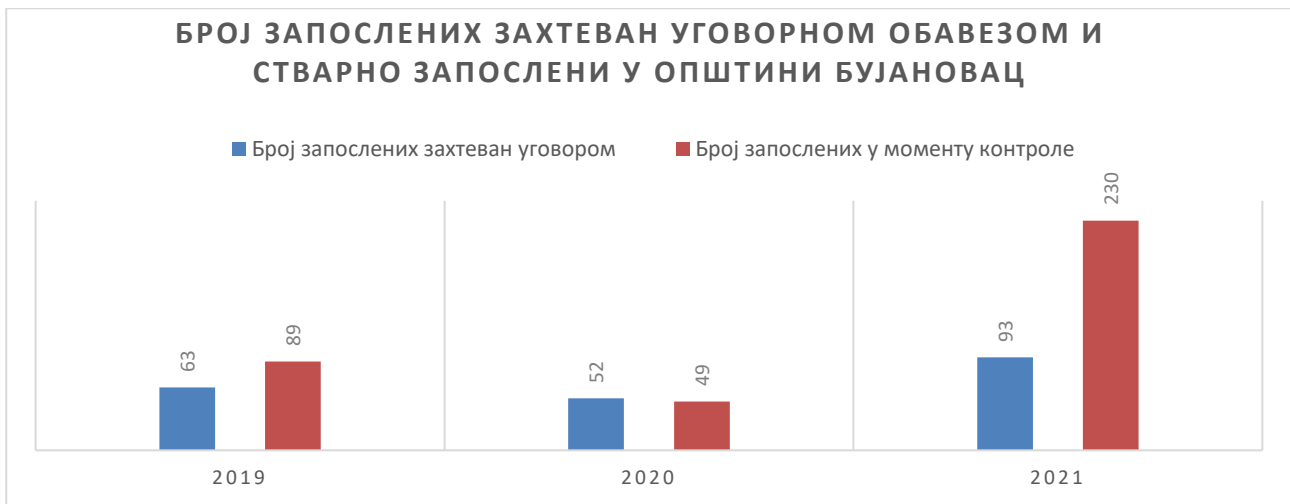

Слика 48 Број запослених захтеваних уговором и стварно запослени у општини Прешево по годинама (Извор: Појединачни уговори са корисницима средстава за субвенције, Извештаји са контроле на лицу места)

Слика 49 Укупан број запослених захтеван уговором и стварно запослен у општини Прешево у периоду 2019- 2021 (Извор: Појединачни уговори са корисницима средстава за субвенције, Извештаји са контроле на лицу места)

Упоређујући обавезу коју су корисници средстава за субвенције имали према Координационом телу Владе Републике Србије за општине Прешево, Бујановац и Медвеђа, уочава се да се је у укупном броју запослено мање него што је то било предвиђено појединачним уговорима закљученим са корисницима, односно није извршено потребно повећање броја запослених. Разлог овоме лежи у томе да је једно привредно друштво прогласило стечај и отпустило свих 97 запослених.

Слика 50 Број запослених захтеваних Уговором и стварно запослени у општини Бујановац 2019-2021
(Извор: Појединачни уговори са корисницима средстава за субвенције, Извештаји са контроле на лицу места)

Анализирајући стање испуњености уговора са корисницима средстава по питањима повећања броја запослених у општини Бујановац, уочава се да су корисници средстава којима су одобрена средства у 2019 и 2021. години повећали број запослених и више него што је то предвиђено уговорима са Координационим телом Владе Републике Србије, док корисници који су добили средства у 2020.ој години су у највећој мери овај услов испунили, што се може видети са слике 50.

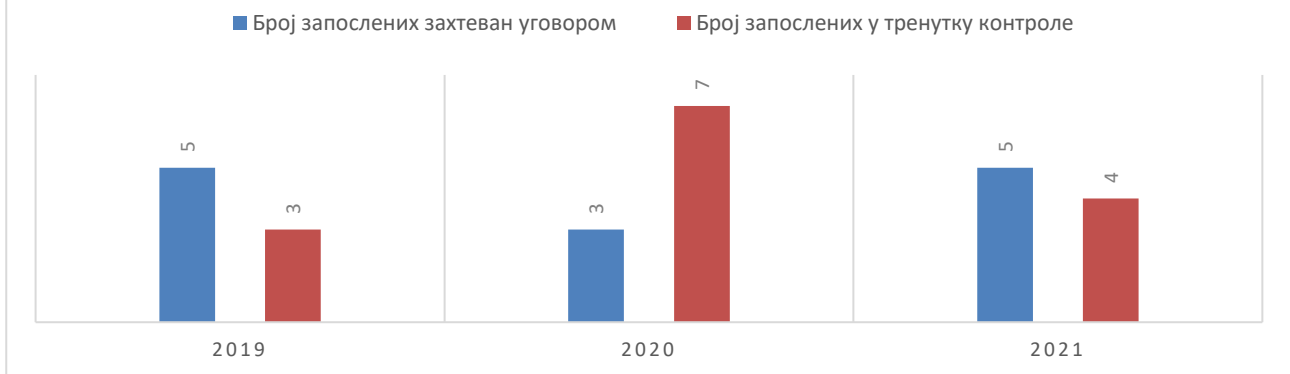

Слика 51 Укупан број запослених захтеваних Уговором и стварно запослени у општини Бујановац 2019-2021
(Извор: Појединачни уговори са корисницима средстава за субвенције, Извештаји са контроле на лицу места)

Сагледавајући укупно стање запослености за посматрани период 2019-2021. година, закључује се да су корисници средстава испунили ову уговорну обавезу, чак су запослили и већи број лица него што је то захтевано појединачним уговорима.

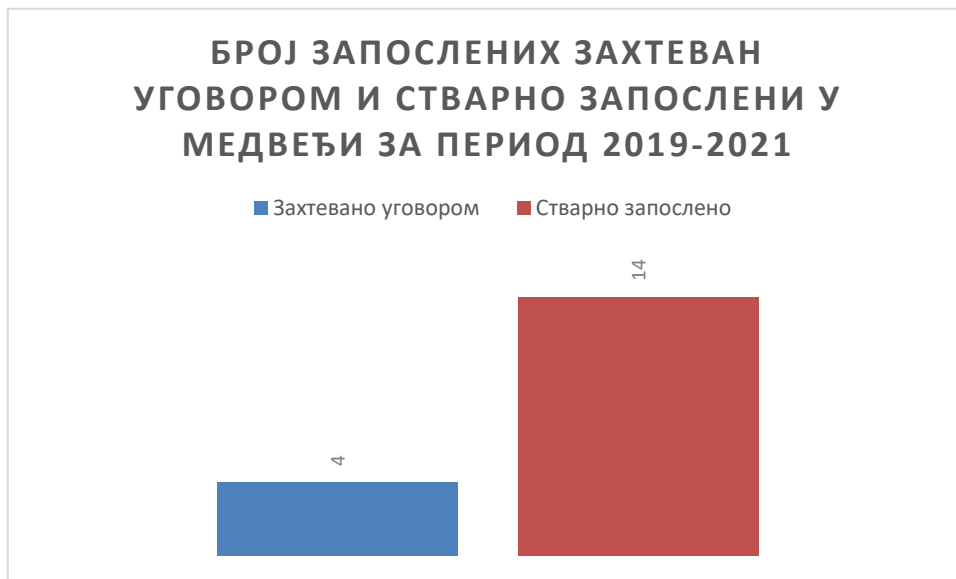

БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ ЗАХТЕВАН УГОВОРНОМ ОБАВЕЗОМ И СТВАРНО ЗАПОСЛЕНИ У ОПШТИНИ МЕДВЕЂА

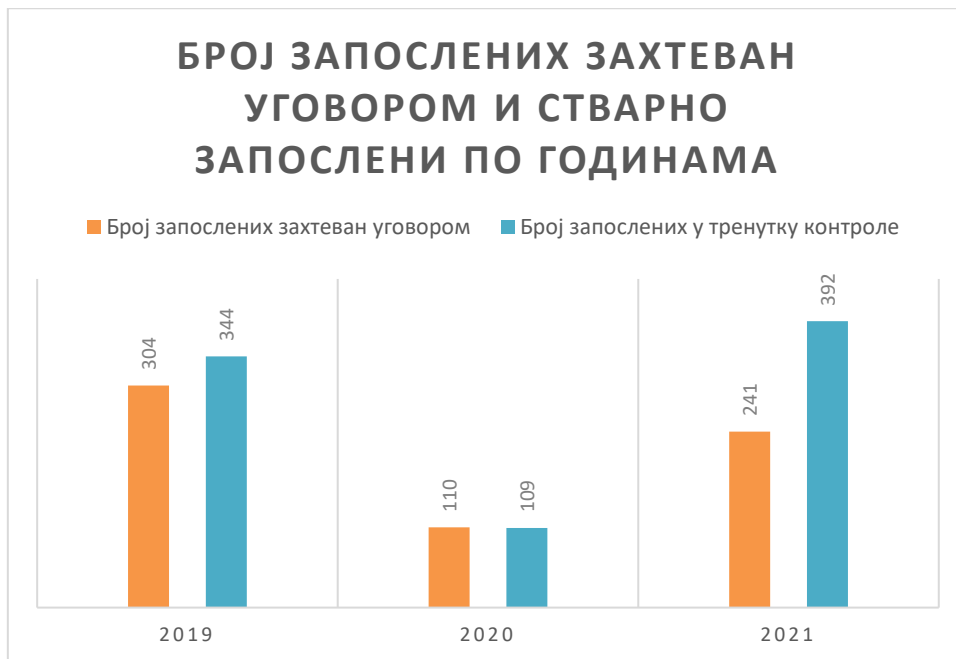
Слика 52 Број запослених захтеваних Уговором и стварно запослени у општини Медвеђа 2019-2021
(Извор: Појединачни уговори са корисницима средстава за субвенције, Извештаји са контроле на лицу места)

Поређењем броја запослених захтеван уговором и стварним стањем запослених код корисника средстава у Медвеђим такође се може уочити да су сви корисници средстава запослили више радника него што је био услов појединачним уговорима.

Слика 53 Укупан број запослених захтеваних Уговором и стварно запослени у општини Медвеђа 2019-2021
(Извор: Појединачни уговори са корисницима средстава за субвенције, Извештаји са контроле на лицу места)

Сагледавајући укупан број новозапослених и број запослених захтеван уговором за период 2019-2021 у општини Медвеђа, види се да су корисници средстава испунили уговорну обавезу по питању повећања броја запослених, чак су и повећали број запослених за 300% више него што је то било предвиђено уговорним обавезама.

Слика 54 Укупан број запослених захтеваних уговором и стварно запослени у периоду 2019-2021 у свим општинама по годинама

(Извор: Појединачни уговори са корисницима средстава за субвенције, Извештаји са контроле на лицу места)

Из напред наведеног графика може се видети да је за посматрани период (2019-2021) тренд испуњавања уговорних обавеза по питању запошљавања нове радне снаге (повећања запослених радника) у највећем броју случаја испуњен (изузев на конкурс из 2020. године, где је један запослени мање у односу на уговорну обавезу).

Слика 55 Укупно запослених захтеваних уговором и стварно запослени у периоду 2019-2021 у све три општине збирно

Извор: Појединачни уговори са корисницима средстава за субвенције, Извештаји са контроле на лицу места)

Глобално посматрано на укупном нивоу део уговорних обавеза је испуњен, односно део који се односи на повећање запослености, јер је уместо предвиђених 655 новозапослених радника, у 2021. години извршено повећање за 190 нових лица више, односно укупно 845 запослених.

5. ФИНАНСИЈСКА АНАЛИЗА

За анализу финансијских резултата привредних субјеката у општинама Прешево, Бујановац и Медвеђа у периоду 2019-2021.година коришћени су доступни подаци из регистра финансијских извештаја (биланса стања и биланса успеха) Агенције за привредне регистре Републике Србије.

Анализа финансијских извештаја је вршена по годинама, затим по општинама у којима су додељене субвенције, за сваки привредни субјект посебно.

За сваки привредни субјект вршена је анализа прихода, расхода и добити у периоду 2019-2021.године (где су постојали доступни подаци), са анализом кретања ових финансијских показатеља у односу на претходну годину пословања, и анализа кретања ових показатеља у односу на годину која претходи години у којој су привредном субјекту додељена средства од стране Координационог тела Владе Републике Србије за општине Прешево, Бујановац и Медвеђу.

Такође сагледавани су следећи финансијски показатељи:

- **Ликвидност** као способност привредног субјекта да у кратком року измирује доспеле обавезе, како би предузеће остварило финансијску равнотежу. За ову анализу коришћен је рацио текуће ликвидности као један од најчешће примењиваних показатеља. Овим рациом се изражава способност предузећа да из текућих тј. краткорочних извора покрива обртна односно текуће обавезе. Показује са колико је динара обртних средстава покривен сваки динар краткорочних обавеза. Да би текућа ликвидност била на задовољавајућем нивоу неопходно је да рацио буде 2 или више, односно да однос обртних средстава и краткорочних обавеза буде у односу 2:1. Доња граница текуће ликвидности износи 1 док све испод овога се сматра да су предузећа неликвидна.
- **Економичност** - Због значаја економичности као једног од основних принципа пословања сваког предузећа, њена анализа, односно израчунавање показатеља економичности, је нужна претпоставка за сагледавање стања и успешности сваког пословног субјекта. Анализа економичности је веома важан сегмент анализе и њени показатељи су неопходни менаџменту за сагледавање нивоа успешности пословања. Ови показатељи би у сваком случају требали бити знатно већи од 1 јер би то значило да су приходи надмашили расходе и да се реализацијом пословних учинака остварује простор за проширену репродукцију, што је услов раста и развоја предузећа. Уколико би показатељ економичности био једнак 1, то би значило да се оствареним приходима покривају расходи, а што као резултат пословања није задовољавајући ниво
- **Рентабилност** - Квалитет пословања неког предузећа се изражава различитим категоријама, а једна од најзначајнијих је рентабилност или профитабилност. Рентабилност као економски принцип значи да се са што мање ангажованих средстава оствари што већа добит. Циљ сваког предузећа је да оствари што већи резултат, односно добит у односу на ангажована средства. Рентабилност је показатељ ефикасности управљања предузећем. Овај показатељ показује колико динара пословног добитка се оствари на 100 динара просечно ангажованих пословних средстава

5.1 АНАЛИЗА ЕКОНОМСКИХ ПОКАЗАТЕЉА ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА КОЈИ СУ ДОБИЛИ СУБВЕНЦИЈЕ У 2019.ГОДИНИ

Код анализе економских показатеља привредних субјеката који су добили средства за субвенције у 2019. години, сагледавани су следећи показатељи:

- Повећање / смањење прихода у 2021ој у односу на 2018.годину
- Повећање / смањење расхода у 2021ој у односу на 2018.годину
- Повећање / смањење добити у 2021ој у односу на 2018.годину
- Ликвидност (рацио ликвидности) у 2021.ој години
- Економичност у 2021.ој години
- Рентабилност (стопа добитка) у 2021ој години.

	Приход	Расход	Добит	Ликвидност	Економичност	Рентабилност
ПРЕШЕВО						
ЛЕСНА	43%	46%	-20%	0,98	1,02	2,06
ДОДА	52%	54%	11%	5,61	1,03	2,45
ДРИЛОНИ	72%	32%	1630%	2,54	1,33	25,01
WES LIME	1585%	627%	-260%	0,33	1,11	10,25
ВИЈАТОР	12%	11%	29%	1,92	1,06	5,60
МЕТАЛ ВМ	22%	17%	322%	2,69	1,06	5,96
БУЈАНОВАЦ						
ВУКИ	-73%	-73%	-69%	1,51	1,08	7,13
БИЦИ КОМЕРЦ	80%	78%	172%	1,62	1,04	4,05
БАНСЕК 009	36%	33%	846%	2,09	1,03	2,44
МАНАСИЈЕВИЋ	90%	89%	136%	1,47	1,04	3,8
АЛТИНИ	200%	226%	18%	0,92	1,05	4,85
МОБИ БЕКО	325%	349%	-576%	0,61	0,97	-2,93
ЕКО СТИЛ	100%	87%	263%	0,81	1,15	13,23
МЕДВЕЂА						
СТОЈАНОВИЋ ОД	22%	29%	-92%	5,54	1,00	0,38

За посматрани период код свих привредних субјеката у Прешеву којима су 2019.године додељене субвенције уочава се повећање прихода (12%-72%), изузетно WES LIME искаче из овог оквира и бележи раст прихода за 1585% у односу на 2018.годину, односно годину која претходи години у којој су привредни субјекти добили субвенције. Међутим, код истих привредних субјеката се уочава и повећање расхода скоро истом проценту, такође WES LIME бележи раст расхода, али у знатно мањем проценту него код осталих привредних субјеката. Код привредог субјекта ДРИЛОНИ расход је процентуално дупло мањи од прихода, а све ово је резултирало повећање добити у односу на 2018.годину за 1630%.

Када су у питању привредни субјекти из Бујановца који су 2019.години добили средства за субвенције, БАНСЕК 009 бележи највећи раст добити, чак 846%, поред раста прихода и расхода за нешто више од 30%. Са друге стране и поред раста прихода и расхода за преко 300%, МОБИ БЕКО бележи пад добити за 576% у односу на 2018. Осим привредних субјеката који бележе пад добити у односу на 2018, једино АЛТИНИ бележи повећање прихода мање од 20%, сви остали привредни субјекти бележе раст добити веће од 130% па све до 846%.

Привредни субјект из општине Медвеђа који је добио средства такође у 2019ој години забележио повећање прихода али и расхода у скоро истом проценту, међутим добит у односу на 2019 годину се смањила за 90%.

Са друге стране када сагледавамо остале економске показатеље успешности предузећа (ликвидност, економичност и рентабилност), стање није на завидном нивоу, имајући у виду свега шест привредних субјеката има задовољавајући коефицијент ликвидности (већи од 2) у 2021.ој години, тј способност да из краткорочних извора покривају текуће обавезе, где се посебно истиче СТОЈАНОВИЋ ОД. Код свих

привредних субјеката, изузев МОБИ БЕКО, који су у 2019. години добили средства, коефицијент економичности се креће у распону 1-1,33 што говори да се оствареним приходима тек покривају расходи привредних субјеката, и да нема пуно простора, односно средстава за непредвиђене нове инвестиције и улагања. Стопа пословне добити (рентабилност) је код свих привредних субјеката, изузев код једног (МОБИ БЕКО), у плусу, односно ови привредни субјекти остварују добитак на сваких 100 динара ангажованих средстава, неки више (ДРИЛОНИ, ЕКО СТИЛ, WES LIME) а неки мање.

5.2 АНАЛИЗА ЕКОНОМСКИХ ПОКАЗАТЕЉА ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА КОЈИ СУ ДОБИЛИ СУБВЕНЦИЈЕ У 2020.ГОДИНИ

Код анализе економских показатеља привредних субјеката који су добили средства за субвенције у 2020. години, салгадавани су следећи показатељи:

- Повећање / смањење прихода у 2021ој у односу на 2019.годину
- Повећање / смањење расхода у 2021ој у односу на 2019.годину
- Повећање / смањење добити у 2021ој у односу на 2019.годину
- Ликвидност (рацио ликвидности) 2021.ој години
- Економичност у 2021.ој години
- Рентабилност (стопа добитка) 2021.ој години.

	Приход	Расход	Добит	Ликвидност	Економичност	Рентабилност
ПРЕШЕВО						
АРМА МИКС (2020)	-8%	-7%	-33%	0,50	1,03	2,77
СХЕРА	46%	30%	364%	1,72	1,18	15,50
ФЕНИКС КОНСТРАКШН	206%	312%	78%	1,99	1,36	26,45
НУРА	17%	16%	87%	1,11	1,01	1,39
ИСА ХАСАНИ	/	/	/	/	/	/
БУЈАНОВАЦ						
ТЕРМОПАН ГЛАСС	123%	93%	592%	1,08	1,23	18,95
ЗИЈА МАЛИЋИ	-11%	-13%	184%	1,26	1,03	3,02
АБИ КОМ	1030%	1497%	161%	0,53	1,09	8,07
МАЈ ПЛУС	3%	3%	22%	0,83	1,04	3,67
СТАНДАРД 93	477%	598%	48%	0,69	1,06	5,64
NATURAL MAGIC	/	/	/	/	/	/
МЕДВЕЂА						
ВЕМА САВИЋ (2020)	175%	159%	-305%	0,88	1,03	2,71

За посматрани период од 5 привредних субјеката у Прешеву којима су 2020.године додељене субвенције, код три привредна субјекта уочава се повећање прихода (17%-206%), док се код једног привредног субјекта уочава пад прихода, али исто тако код истих привредних субјеката се уочава и повећање/смањење расхода у истом или чак већем проценту. За привредног субјекта ИСА ХАСАНИ не постоје подаци јер корисник није обвезник израде финансијских извештаја.

Када су у питању привредни субјекти из Бујановца који су 2020.години добили средства за субвенције, од укупно 6 привредних субјеката, 4 привредна субјекта су имали повећање прихода у односу на 2019.годину у распону 3%-1030%, док је један привредни субјект имао пад прихода за 11% а за један привредни субјект, као и у Прешеву, не постоје подаци.

Привредни субјект Вема Савић из Медвеђе бележи раст прихода али и раст расхода у односу на 2019.годину, док су му је добит три пута мања него добит у 2019.години

У 2021.години ни један привредни субјект у све три посматране општине (за које постоје финансијски подаци) нема задовољавајући коефицијент ликвидности, тј немају способност да измирују доспеле обавезе. Пет привредних субјеката имају овај коефицијент изнад 1, односно мало изнад доње границе текуће ликвидности, док су преосталих пет привредних субјеката неликвидни.

Анализирајући коефицијент економичности који се креће у распону 1,01 код привредног субјекта НУРА из Прешева па до 1,36 код привредног субјекта ФЕНИКС КОНСТРАКШНА такође из Прешева, закључује се да привредни субјекти који су добили средства за субвенције 2020.године, у 2021 години оствареним приходима једва покривају настале расходе.

Када је у питању рентабилност привредни субјекти ФЕНИКС КОНСТРАКШН И ШЕРА из Прешева ефикасно управљају предузећем односно на сваких 100 рсд ангажованих средстава остварују 26,45 односно 15,5 динара пословног добитка. Такође и ТЕРМОПАН ГЛАСС из Бујановца остварује 18,95 рд на 100 динара ангажованих средстава.

5.3 АНАЛИЗА ЕКОНОМСКИХ ПОКАЗАТЕЉА ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА КОЈИ СУ ДОБИЛИ СУБВЕНЦИЈЕ У 2021.ГОДИНИ

Код анализе економских показатеља привредних субјеката који су добили средства за субвенције у 2021. години, салгедавани су следећи показатељи:

- Повећање / смањење прихода у 2021ој у односу на 2020.годину
- Повећање / смањење расхода у 2021ој у односу на 2020.годину
- Повећање / смањење добити у 2021ој у односу на 2020.годину
- Ликвидност (рацио ликвидности) у 2021ој години
- Економичност у и 2021ој години
- Рентабилност (стопа добитка) у 2021ој години.

	Приход	Расход	Добит	Ликвидност	Економичност	Рентабилност
ПРЕШЕВО						
ФЛУИДИ	28%	35%	-84%	1,44	1,01	0,75
ФОНТАНА	-24%	-22%	-58%	2,22	1,04	4,08
V&L PLANET	-9%	0%	-94%	1,15	1,01	0,63
ТЕСМ СОЛАР 13	-72%	-71%	-77%	1,39	1,07	6,24
ЦАТИ	-16%	-14%	-49%	0,87	1,03	3,25
WOODMANIA	47%	49%	7%	1,31	1,04	3,78
ЛИМАНИ	-1%	-43%	1858%	4,39	1,77	43,56
ФЛАКРОНИ	/	/	/	/	/	/
НИМЕТИ	124%	132%	41%	0,72	1,05	5,19
БУЈАНОВАЦ						
РОТО ПАПИР	49%	54%	3%	1,09	1,07	6,80
ЕУРОЛИДЕР	13%	14%	-6%	1,86	1,04	3,82
ПЕТРОВИЋ	4%	2%	1670%	1,73	1,01	1,20
УНИКАТ	95%	97%	62%	2,15	1,03	3,25
ГОНЕКС	36%	36%	47%	1,54	1,07	6,22
IMPERIAL BAKERY	54%	57%	-56%	0,99	1,01	0,64
ГИГА ТРЕНДС	56%	57%	19%	1,02	1,02	2,40
НИКИ КОМ	56%	57%	19%	1,02	1,02	2,40
АЛУМИН ПЛАСТ ДОНИ	/	/	/	/	/	/
МЕДВЕЂА						
АЦА И КИЂА	28%	26%	126%	0,54	1,04	3,80

Упоредјујући у односу на 2020 годину 3 привредна субјекта из Прешева су имали увећање прихода и то ФЛУИДИ (28%), НИМЕТИ (124%) и WOODMANIA (47%), док су преосталих 5 привредних субјекта имала самњени приход у односу на 2020 годину. За привредни субјект ФЛАКРОНИ не постоје финансијски подаци тако да није узет у разматрање.

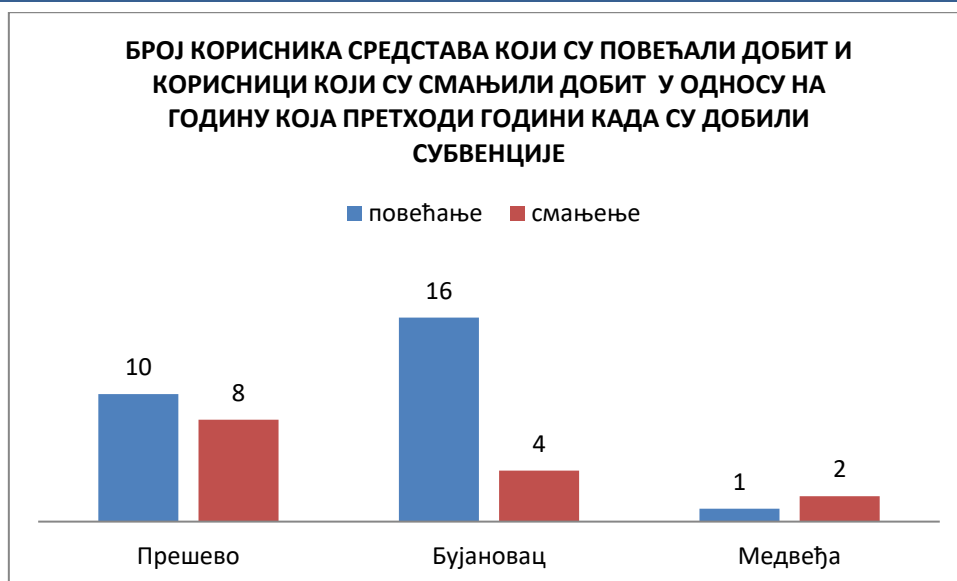
У Бујановцу највеће увећање прихода од продаје у односу на 2020 годину имао је привредни субјект УНИКАТ и то за 95%, док највеће повећање добити у односу на 2020 годину бележи Петровић и то чак за 1670%. У општини Медвеђа привредни субјект АЦА И КИЋА бележи пораст прихода за 28%, али такође са друге стране бележи се и пораст расхода за 26%, али бележи повећање добити од 126% у односу на 2020.годину.

Анализирајући ликвидност као економског показатеља, а према подацима наведеним у табели може се уочити да у Прешеву два привредна субјекта имају задовољавајући коефицијент ликвидности и то ЛИМАНИ (4,39) И ФОНТАНА (2,22), док су четири привредна субјекта на доњој граници ликвидности, а да привредна субјекта су неликвидна (ЦАТИ и НИМЕТИ). У Бујановцу само један привредни субјект УНИКАТ има задовољавајући коефицијент ликвидности, шест привредних субјеката је на доњој граници ликвидности, што се може рећи и за IMPERIAL BAKERY (0,99),обзиром да је 1 доња граница ликвидности. За привредни субјект АЛУМИН ПЛАСТ ДОНИ не постоје подаци, јер субјект нема обавезу израде финансијских извештаја. АЦА И КИЋА из Медвеђе такође је неликвидан.

Готово сви привредни субјекти који су добили средства у 2020 години, успевају да једва покрију расходе оствареним приходима, имајући у виду да је коефицијент економичности у распону 1,01-1,77, у све три општине.

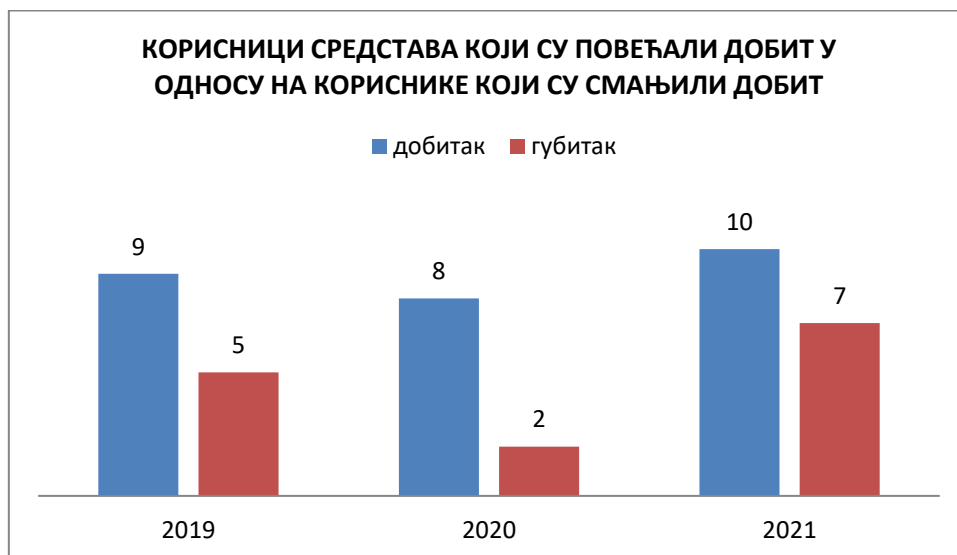
Анализирајућу стопу пословне добити код привредних субјеката који су у 2020ој добили средства, највећи број привредни субјекти имају задовољавајућу стопу пословне добити, односно сви су профитабилни. Овде се највише истиче ЛИМАНИ из Прешева са чак остварених 43,56 динара на 100 ангажованих средстава предузећа.

6. АНАЛИЗА ПОСЛОВАЊА ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА КОЈИМА СУ ДОДЕЉЕНА СРЕДСТВА У ПЕРИОДУ 2019-2021

Слика 56 Укупан број корисника средстава у периоду 2019-2021.година који су повећали добит и корисници који су смањили добит у односу на годину када су добили средства, посматрано по општинама

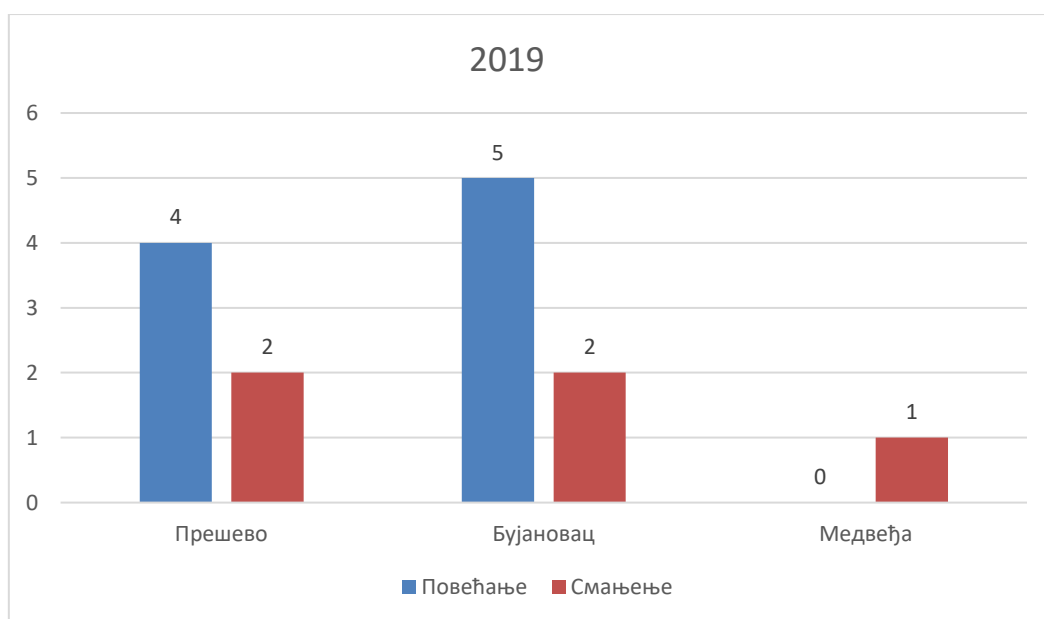
Посматрано по општинама за период 2019 – 2021 година уочава се 56% привредних субјеката у Прешеву, 80% привредних субјеката у Бујановцу и 33% привредних субјеката у Медвеђи остварило повећање добити у односу на годину када су им додељена средства.

Слика 57

Укупан број корисника средстава у периоду 2019-2021.година који су повећали добит и број корисника средстава смањили добит посматрано по годинама

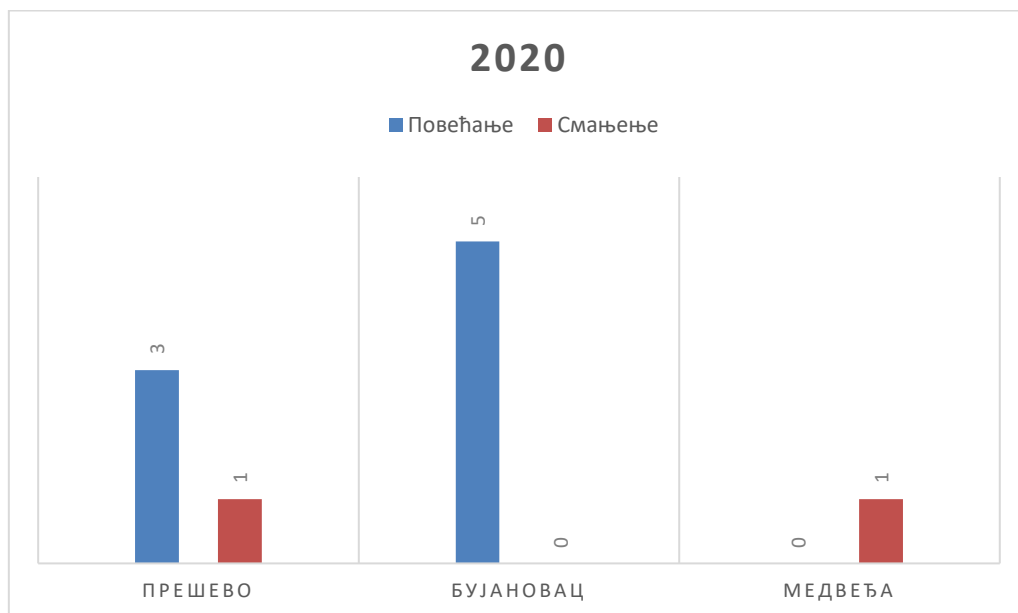
Даљом анализом ових података, односно рашчлањавањем по годинама када су корисници остварили право на подстицајна средства уочава се да је број корисника који су имали повећање добити у односу на годину која претходи години у којој су добили већи од оних који су имали смањење добити.

Слика 58 Упоредни преглед броја корисника средстава који су добили средства у 2019 години а који су повећали добит и корисници средстава који су смањили добит посматрано по општинама

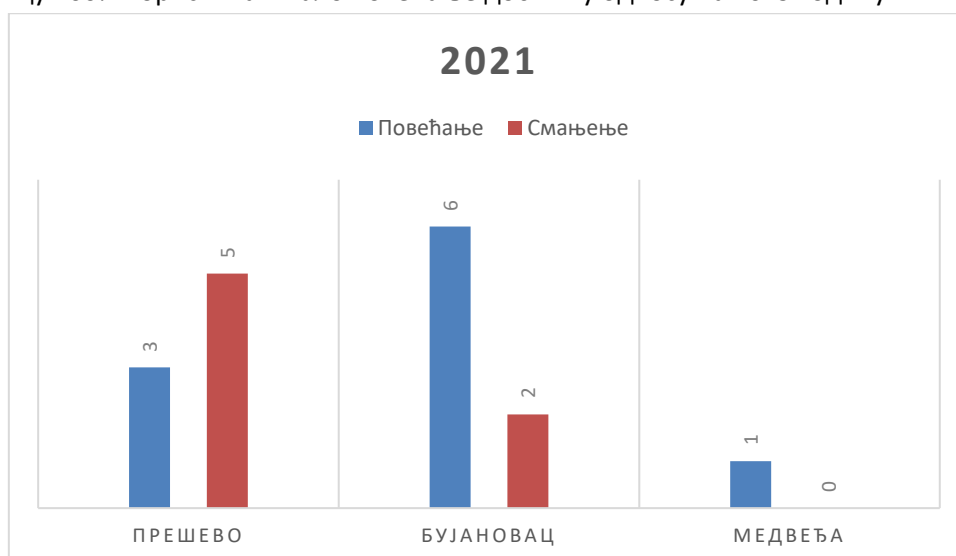
Код корисника средстава који су остварили право на субвенције у 2019.години, на крају посматраног периода (2021.године) уочава се да је у општини Прешево чак 66% корисника средстава повећало добит, у Бујановцу 71% а у општини Медвеђа нико.

Слика 59 Упоредни преглед броја корисника средстава који су добили средства у 2020 години а који су повећали добит и корисници средстава који су смањили добит посматрано по општинама

Код корисника средстава који су добили субвенције у 2020.години, у општини Прешево 75% корисника је забележило повећање добити у односу на годину добијања средстава, у општини ни један корисник док је у Бујановцу 100% корисника имало повећање добити у односу на 2019.годину.

Слика 60 Упоредни преглед броја корисника средстава који су добили средства у 2021 години а који су повећали добит и корисници средстава који су смањили добит посматрано по општинама

Код корисника средстава којима су одобрене субвенције у 2021.години на крају посматраног периода (2021.године) у општини Прешево 37,5% корисника средстава бележе повећање добити у односу на 2020 годину, у општини Бујановац 75% корисника бележи повећање добитка, док у општини Медвеђа једини корисник коме су одобрена средства бележи раст добити у односу на претходну годину.

7. ПРЕДЛОГ МЕРА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ОСТВАРЕНИХ РЕЗУЛТАТА

- Приликом преиспитивања пријаве привредног субјекта потребно је извршити детаљну анализу финансијских извештаја (биланса стања и биланса успеха), и посебну пажњу обратити на тренд финансијских показатеља у претходне три године (посебно приходе и расходе и њихову структуру)
- Гледати број запослених у последњој целој години (пре конкурсања) и тражити повећање броја запослених у односу на највећи број запослених у тој години.
- Средства треба делити само за нову опрему.

- Изкључити могућност куповине опреме од повезаних друштава(предузетника)
- Потребно је од привредних субјеката приликом конкурисања уз пријаву тражити да ураде и доставе детаљну SWOT анализу како би се на основу ње могла произвести права стратегија будућег пословања, али и детаљно преиспитале снаге и слабости унутар привредног субјекта, као и да се препознају шансе и претње из окружења а које могу да утичу на пословање привредног субјекта.
- Дефинисати критеријум повећања броја запослених сразмерно износу одобрених средстава
- Тражити већу одговорност за поштовање уговорних обавеза.(Поштовање термина и сатнице контроле,доступност тражене документације,присуство књиговође уколико послодавац није у стању сам да појасни документацију....итд)
- Интезивирати активности у привредним субјектима из области безбедности и здравља на раду:
  - Обука послодаваца за самостално обављање послова безбедности и здравља на раду (за послодавце који имају до 20 запослених, а баве се непроизводном делатношћу)
  - Обука запослених у привредним субјектима за безбедан и здрав рад
  - Припремне обуке за полагање стручног испита за обављање послова Лица за безбедност и здравље на раду
  - Обезбедити да привредни субјекти испуне обавезе које проистичу из Закона о безбедности и здравља на раду (Акт о процени ризика за сва радна места у радној околини, вођење евиденција из области безбедности и здравља на раду...)
- Спроводи активности у привредним субјектима из области система менаџмента
  - Упознавање привредних субјеката са значајем имплементације међународних стандарда као једног од битних услова конкурентности како на домаћем тако и на међународном тржишту
  - Упознавање привредних субјеката са захтевима међународних стандарда за системе менаџмента (систем менаџмента квалитетом, систем менаџмента заштитом животне средине, систем менаџмента здрављем и безбедношћу на раду, систем менаџмента енергијом, систем менаџмента безбедности хране...)